

Jaarstukken 2013

Gemeente De Marne

Deloitte.

Deloitte Accountants B.V.

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring

d.d. 18 MEI 2014

Deloitte.

Deloitte Accountants B.V.

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring

d.d. 25-11-2014 2

Aanbiedingsbrief

Voor u ligt de rekening 2013 van gemeente De Marne. In deze rekening verantwoorden wij het gevoerde beleid en de financiële resultaten over 2013. De gemeentelijke begroting 2013 vormde de basis voor de uitvoering van dit beleid.

Wij hebben in 2013 een belangrijk deel van onze doelstellingen gerealiseerd. Een greep uit de programma's: de overheveling van activiteiten naar de Omgevingsdienst Groningen (vergunningverlening en handhaving) en de Veiligheidsregio Regio (brandweer), de vaststelling van het beleidsplan Recreatie en Toerisme, de opening van het winkelcentrum De Marren in Leens, diverse deelprojecten in het kader van de ontwikkeling van Lauwersoog, de vaststelling van het Integraal Huisvestingsplan, de verbetering van de kwaliteit van onze wegen en de succesvolle aanbesteding van het beheer van openbare verlichting, de vaststelling van het Regionaal Transitiearrangement Jeugdzorg, de wijziging van functiewaarderingssysteem (HR21), de vaststelling van het Klimaatsbeleidsplan 2013-2020, het project Vitale Dorpen en de vaststelling in BMW-verband van een gezamenlijk minimabeleid.

Het saldo van baten en lasten in 2013 komt uit op een tekort van k€ 38. Begroot is een tekort van k € 3.224. De mutaties in de reserves zijn conform de actuele begroting doorgevoerd waardoor een positief resultaat ontstaat van k€ 3.186. De oorzaken hiervan zijn een aantal incidentele meevallers en de bijdragen van De Marne aan een aantal belangrijke projecten als de N361, PROloog en Programma Krimp & Leefbaarheid die niet zijn uitgegeven. Tevens konden een aantal verplichtingen en uitgaven om diverse redenen niet worden uitgevoerd. Hiervoor zijn budgetoverhevelingsverzoeken ingediend. Meerjarig zijn de structurele lasten nog steeds hoger dan de baten en onze reserves moeten worden aangesproken om het tekort te dekken. Dit kan niet onbeperkt. Bij de begroting 2014 en volgende jaren hebben wij maatregelen genomen om dit evenwicht te herstellen.

Onze accountant Deloitte heeft de jaarrekening gecontroleerd. De jaarrekening geeft een getrouw beeld van onze activiteiten en financiële positie en de accountant heeft daarvoor een goedkeurende verklaring verstrekt.

Het jaar 2013 was een jaar vol beweging, en dat heeft zijn weerslag in de cijfers. Deze jaarstukken beogen u een goed inzicht te geven in de financiële positie van gemeente De Marne ultimo 2013. Dat is van belang voor de keuzes die wij in 2014 moeten maken in de ontwikkeling in het sociale domein, de realisatie van de organisatiewijziging en de herinrichting van de bestuurlijke organisatie in onze provincie.

Het college van burgemeester en wethouders van gemeente De Marne,

secretaris

burgemeester

dhr. B.W. Verwey

dhr. F.H. Wiersma

Deloitte.

Deloitte Accountants B.V.

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 10 MEI 2014

Inhoudsopgave

1 Inleiding	5
2 Jaarverslag op hoofdlijnen	6
3 Jaarrekening op hoofdlijnen	8
DEEL I	15
4 Verantwoording van de beleidsprogramma's	15
4.0 Financieel totaal overzicht Beleidsprogramma's	16
4.1 Burger en bestuur	22
4.2 Veiligheid	26
4.3 Verkeer en vervoer	29
4.4 Economische zaken, landbouw en visserij, recreatie en toerisme	36
4.5 Jeugd	39
4.6 Sport, kunst en cultuur	43
4.7 Sociale zaken en Werk	47
4.8 Maatschappelijke ondersteuning en zorg	51
4.9 Milieu	56
4.10 Leefomgeving	63
4.10a PROloog	68
4.11 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	71
5 Verantwoording van de paragrafen	73
5.1 Paragraaf Lokale heffingen	74
5.2 Paragraaf Weerstandsvermogen	81
5.3 Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen	90
5.4 Paragraaf Financiering	93
5.5 Paragraaf Bedrijfsvoering	97
5.6 Paragraaf verbonden partijen	101
5.7 Paragraaf Grondbeleid	103
5.8 Paragraaf Krimp	105
5.9 Interbestuurlijk toezicht	109
DEEL II	117
6 Jaarrekening 2013	117
6.1 Programmarekening 2013	118
6.2 Incidentele baten en lasten	119
6.3 Melding WNT (voorheen WOPT)	121
7 BALANS	122
7.1 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	123
7.2 Balans	125
7.3 Toelichting op de activa	127
7.4 Toelichting op de passiva	130
7.5 Controleverklaring	135
8 Bijlagen	136
8.1 Overzicht personeelslasten en personeelssterkte	137
8.2 Toelichting reserves	138
8.3 Toelichting voorzieningen	140
8.4 Overzicht van investeringen	142
8.5 Overzicht begrotingsoverschrijdingen	143
8.6 Kerngegevens	144
8.7 Overzicht verbonden partijen	145
8.8 Garantstellingen	147
8.9 SISA-bijlage	148

Deloitte.

Deloitte Accountants B.V.

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 28 MEI 2014

1 Inleiding

In deze jaarstukken leggen wij verantwoording af over de resultaten van 2013, zowel beleidsinhoudelijk in het jaarverslag als financieel in de jaarrekening. Het jaarverslag bestaat uit de programmaverantwoording en de paragrafen. De jaarrekening is opgedeeld in de programmarekening, de daarbij behorende toelichtingen en de balans met haar toelichting.

De basis van de jaarstukken is te vinden in

- de vastgestelde begroting 2013, inclusief door de raad vastgestelde begrotingswijzigingen.
- de twee bestuursrapportages die in 2013 zijn vastgesteld.

De jaarstukken voldoen aan de eisen die het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) hieraan stelt.

Leeswijzer

Dit boekwerk begint met de hoofdlijnen van het jaarverslag in hoofdstuk 2, na de inleiding. U kunt dit hoofdstuk lezen als de samenvatting van het jaarverslag. Dat geldt ook voor de hoofdlijnen van de jaarrekening in hoofdstuk 3. In dat hoofdstuk is de samenvatting van de financiële verantwoording te lezen.

Vervolgens treft u **deel I** van de jaarstukken aan, beginnende met de verantwoording van de beleidsprogramma's. Hierin is verwoord wat de doelstelling van de 11 programma's was, of de doelstellingen zijn gehaald, welke activiteiten per doelstelling hebben plaatsgevonden en wat het heeft gekost.

De verantwoording van de beleidsprogramma's wordt gevolgd door een overzicht van de algemene dekkingsmiddelen en het verloop van de post 'onvoorzien' en tenslotte ziet u de verantwoording van de negen paragrafen.

Deel II bestaat uit de jaarrekening met al zijn cijfers en getallen. In dit deel geven wij u een toelichting op de baten en de lasten en op de balans. Verder ziet u in de verschillende hoofdstukken specificaties van de geactiveerde investeringen, van het verloop van reserves en voorzieningen en toelichtingen op de cijfers. Tenslotte treft u de bijlagen aan.

De bedragen in deze jaarrekening hebben we meestal op hoofdlijnen gepresenteerd. De cijfers zijn afgerond op k€ = € 1.000. Hierdoor kunnen afrondingsverschillen in de tellingen voorkomen.

Deloitte.

Deloitte Accountants B.V.

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 20 MEI 2014

2 Jaarverslag op hoofdlijnen

In het jaarverslag gaan wij in op de realisatie van de belangrijkste beleidsuitgangspunten zoals geformuleerd in de begroting 2013.

Burger en bestuur

Vanwege de economisch verslechterde tijd is de ontwikkeling van het Klant Contact Centrum (KCC) getemporeerd voortgezet met het accent op kwaliteit van dienstverlening en servicenormen. Met de besturen van de dorpen is het jaarlijks overleg gevoerd en gesproken over onderwerpen, zoals de stand van zaken met betrekking tot de herindeling en de aardbevingsproblematiek. In het project "Vitale dorpen" zijn positieve resultaten te melden in de vorm van de aanleg van speeltuinen in Westernieland en Niekerk, de inrichting van plantsoenen en de realisatie van het molenbiotoop in Zuurdijk.

De BMW samenwerking heeft in 2013 geleid tot een harmonisatie traject van de rechtspositieregelingen, een netwerkmigratie naar de gezamenlijke ICT infrastructuur, een draadloos netwerk in de drie gemeentehuizen en enkele gemeenschappelijke inkooptrajecten. Ten aanzien van de voorbereidingen van de bestuurlijke (her-)inrichting is door de VGG (Vereniging Groninger Gemeenten) en de Provincie het rapport 'Grenzeloos gunnen' uitgebracht. Besloten is om het samengaan van de BMW en DEAL gemeenten te gaan onderzoeken, waarbij de Eemsdelta en Hoogeland varianten gespiegeld gaan worden aan de G7 variant.

Veiligheid

De gemeentelijke brandweerkorpsen zijn in 2013 in een gemeenschappelijke regeling overgedragen aan het bestuur van Veiligheidsregio Groningen. In de voorbereiding van het Regionaal Crisisplan zijn netwerkteams en expertteams actief om in 2014 operationeel te worden.

Verkeer en vervoer

De werkzaamheden voor het beheren van de openbare verlichting zijn succesvol aanbesteed. Er zijn maatregelen getroffen in het kader van verkeersveiligheid in Eenrum, Wehe den Hoorn en Roodehaan. De weginspectie geeft in de voortgangsrapportage aan dat de kwaliteit van de wegen in ons gebied is toegenomen.

Economische zaken, landbouw en visserij, recreatie en toerisme

In 2013 is het beleidsplan Recreatie en Toerisme vastgesteld in samenwerking met de ondernemers. Tevens is het winkelcentrum de Marren in Leens geopend. Voor het bedrijvenpark De Marne is een nieuw ontwikkelingskader opgesteld en is de toekomstvisie in voorbereiding. Het project PROloog ontwikkelt zich verder op de twee pijlers visserij en toerisme. Ten behoeve van de ontwikkeling in de toeristische sector is in 2013 gestart met de uitvoering van het project Recreatieve Poort Lauwersoog. In april is tevens Het Informatie Paviljoen (HIP) geopend.

Jeugd

Het Regionaal Transitiearrangement is vastgesteld en hierin zijn afspraken gemaakt over de continuïteit in de jeugdzorg. Daarnaast is in BMW verband een gezamenlijke visie jeugdzorg geformuleerd en vastgesteld. Het Integraal Huisvestingsplan (IHP) voor de onderwijsgebouwen is vastgesteld. Voor de jeugdsoos in Eenrum was in 2013 nog geen sluitende bouwbeegroting te presenteren. In maart 2014 is dit wel gelukt.

Deloitte.

Deloitte Accountants B.V.

Voor identificatiedoeleinden.

Behorend bij controleverklaring

d.d. 28 MEI 2014

Sport

In het kader van het Nationaal Actieplan Sport en Bewegen (NASB) en in samenwerking met scholen en verenigingen hebben activiteiten plaatsgevonden in de vorm van een clinic volleybal, clinic ATB, cursus in Balans, Beweegwijzer en Waterfun. Met de voetbal- en tennisbesturen hebben we goede afspraken kunnen maken over het beheer en onderhoud van de accommodaties. Voor het zwembad is gestart met een onderzoek om de exploitatie in privaat beheer voort te zetten.

Kunst en cultuur

In 2013 is uitvoering gegeven aan de dienstverlening van Biblionet.

Door middel van subsidiering hebben we diverse organisaties in staat gesteld activiteiten te organiseren op het gebied van kunst en cultuur, gericht op de inwoners van De Marne.

Sociale zaken en werk

In 2013 is volop ingezet om alle werkzaamheden en processen van Sociale zaken en werk (Sozawe) op te nemen in één applicatie namelijk Civision Samenlevingszaken.

Een stijging van de Wet Werk en Bijstand (WWB) was door de economische recessie niet meer tegen te gaan. Echter, de uitgaven blijven grotendeels passen in de door het rijk beschikbaar gestelde budgetten.

Voor de vier gemeenten BMWWE is gezamenlijk nieuw minimabeleid ontwikkeld. Na vaststelling in de raden geeft dit minimabeleid de kaders voor de uitvoering in de vier gemeenten.

Maatschappelijke ondersteuning en zorg

In het gehele sociale domein wordt hard gewerkt om inhoud te geven aan de kantelingsgedachte en de eigen kracht van onze inwoners. Er is een visie vastgesteld met een gezamenlijk vertrekpunt voor de BMWWE gemeenten voor de taken die gedecentraliseerd worden. Daarnaast treffen we voorbereidingen om te komen tot een doelfonds voor het hele sociale domein, waarin ook de bijbehorende financiële stromen gezamenlijk worden vastgelegd en uitgevoerd.

De functie van de dorpsondersteuner uit het project Vitale dorpen is uitgebouwd tot een vitaliteit coördinator. De vitaliteit coördinator is het aanspreekpunt en makelaar tussen de dorpen en de gemeente.

Milieu

Het Klimaatbeleidsplan 2013-2020 is vastgesteld en er is gestart met projecten die hieruit voortvloeien, zoals bijvoorbeeld Slim wonen in De Marne (installeren van zonnepanelen op gemeentelijke gebouwen en energiebesparende maatregelen voor het zwembad, sporthallen en gemeentehuis).

Het afvalwaterbeleidsplan voor de gemeenten Winsum, Bedum, De Marne en Eemsmond en het waterschap Noorderzijlvest is vastgesteld in de raadsvergadering van 27 november 2013.

Leefomgeving

De vorming van de Omgevings Dienst Groningen (ODG) heeft plaatsgevonden en is per 1 november 2013 operationeel. Daarmee hebben wij alle vergunning- en handhavingstaken onder gebracht bij de ODG. De front office taken blijven wij uitvoeren en een uitvoeringsregisseur functioneert als schakel tussen ODG en gemeente.

PROloog (Plan voor Regie en Ruimtelijke Ontwikkeling Lauwersoog)

Het project PROloog zet (sinds juni 2011) in op ontwikkeling van het gebied Lauwersoog tot een duurzame en toekomstgerichte (visserij)haven en een aantrekkelijk verblijfsgebied. In samenwerking met de Provincie Groningen is een projectorganisatie ingericht. In 2013 is verder gewerkt aan diverse deelprojecten, zoals Recreatieve Poort Lauwersoog, de Nordshrimplocatie, Het Informatie Paviljoen en Kadeverlenging ten behoeve van de visserij. Daarnaast heeft op 18 april 2013 de startconferentie North Sea Fish op Lauwersoog plaatsgevonden en is de Ontwikkelingsvisie Haven Lauwersoog opgeleverd op 7 oktober 2013 door de Exploitatie Haven Lauwersoog (EHL). Aan accountant Deloitte is advies gevraagd over de inrichting van de projectorganisatie en de beheersing van de (financiële) risico's. Deloitte heeft advies uitgebracht en de aanbevelingen zijn door de raad goedgekeurd en genomen.

Deloitte
Deloitte Accountants B.V.

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 2013-11-27

3 Jaarrekening op hoofdlijnen

In dit hoofdstuk is de jaarrekening op hoofdlijnen weergegeven. Meer informatie en nadere specificaties staan vermeld in de jaarrekening zelf in deel II.

A. Resultaat

(bedragen x € 1,0 miljoen) “-“ = nadeel

	Primitieve begroting 2013	Actuele begroting 2013	Rekening 2013		Afwijking begroting-rekening
De totale lasten van de gemeente bedragen	27,6	30,1	28,3	V	1,8
De totale baten van de gemeente bedragen	26,2	26,9	28,3	V	1,4
Saldo baten en lasten	- 1,4	- 3,2	0	V	3,2
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	1,4	3,2	3,2		-
Resultaat	0	0	3,2	V	3,2

Resultaat

Het saldo van baten en lasten in 2013 komt uit op een tekort van k€ 38. Begroot is een tekort van k € 3.224. De mutaties in de reserves zijn conform de actuele begroting doorgevoerd waardoor een positief resultaat ontstaat van k€ 3.186.

Begrotingswijzigingen 2013 (verschil primitieve versus actuele begroting 2013)

In 2013 zijn de volgende begrotingswijzigingen doorgevoerd:

(bedragen x k€) (“-“ = nadeel)

Resultaatbijstellingen 2013		Datum raadsbesluit
Resultaat primitieve begroting	-1.419	
Overhevelingsverzoeken jaarrekening 2012	-511	28-5-2013
Korting gemeentefonds (meicirculaire)	-167	Extern besluit
Begrotingswijzigingen 1 ^e Berap 2013	-141	18-6-2013
Actieprogramma werk	-194	25-6-2013
Begrotingswijzigingen 2 ^e Berap 2013	-510	15-10-2013
Herstructurering openbare ruimte	-297	17-12-2013
Overige	16	Besluiten B&W
	-1.804	
Resultaat actuele begroting	-3.223	

In de volgende tabel wordt de verklaring gegeven voor de afwijking van het werkelijk resultaat ten opzichte van het begroot resultaat. De oorzaken hiervan zijn een aantal incidentele meevallers (€ 1,1 mln) en de bijdragen van De Marne aan een aantal belangrijke projecten als de N361, PROloog en Programma Krimp & Leefbaarheid die niet zijn uitgegeven (€ 1,4 mln). Tevens konden een aantal verplichtingen en uitgaven om diverse redenen niet worden uitgevoerd (€ 0,6 mln). Hiervoor zijn budgetoverhevelingsverzoeken ingediend.

Deloitte.

Deloitte Accountants B.V.

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 28 MEI 2014

Analyse afwijking resultaat actuele begroting versus jaarrekening 2013

De analyse op hoofdlijnen is als volgt:

(bedragen x € 1,0 miljoen) “-“ = nadeel

Omschrijving	Bedrag	Bedrag
Resultaat		3,2
Toevoeging aan bestemde reserves (zie resultaatbestemming)		1,4
Overhevelingsverzoeken (begrotingswijzigingen 2014)		0,6
Te verklaren afwijkingen		1,2
Incidentele voordelige en nadelige afwijkingen		
Voordeel salariskosten (vacatures, werving& selectie, arbo etc)	0,3	
Voordeel op kapitaallasten a.g.v. uitstel c.q. temporisering investeringen	0,3	
Voordeel WMO (minder PGB's, eigen bijdrage huishoudelijke hulp en minder woningaanpassingen)	0,2	
Voordelige afrekeningen algemene uitkering voorgaande jaren	0,2	
Temporisering Klantencontactcentrum	0,1	
Extra dividend deelnemingen + ontvangen boeterente a.g.v. vervroegd aflossen lening Enexis	0,1	
Nadeel i.v.m. verliesvoorziening grondbedrijf + winstneming exploitatieopzet Doornbos (Zoutkamp)	- 0,1	
Totaal incidentele afwijkingen		1,1
Overige afwijkingen (saldo plussen en minnen)		0,1
Totaal afwijkingen		1,2

B. Opstelling eigen vermogen

(bedragen x € 1,0 miljoen)

Reserves	Saldo 1-1-2013	Toevoeging	Onttrekking	Saldo 31-12-2013
Algemene reserve	8,6	2,1	5,3	5,4
Bestemde reserves	0,9	1,3	1,3	0,8
Totaal reserves	9,5	3,4	6,6	6,2
Nog te bestemmen resultaat 2013		3,2		3,2
Totaal eigen vermogen	9,5	6,6	6,6	9,4

Uit bovenstaande opstelling blijkt dat het eigen vermogen in 2013 bijna niet is gewijzigd.

Deloitte.

Deloitte Accountants B.V.

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 20 FEB 2014

C. Resultaatbestemming

Het positieve resultaat komt in principe ten gunste van de algemene reserve. In verband met verplichtingen en afspraken zijn er echter voorstellen gedaan om aan een deel van het resultaat een bestemming te geven. In de onderstaande tabel worden deze weergegeven:

Voorstel resultaatbestemming 2013 <small>(bedragen x € 1.000)</small>	
Resultaat	3.186
Voorgestelde mutaties in bestemde reserves:	
Bestemde reserve N361	560
Bestemde reserve North Sea Fish	10
Bestemde reserve Ontwikkeling Lauwersoog	344
Bestemde reserve Recreatieve Poort	51
Bestemde reserve Programma Krimp & Leefbaarheid	345
Bestemde reserve wet Inburgering Nieuwkomers (WIN)	-38
Bestemde reserve rioolheffing (GRP)	60
Bestemde reserve afvalstoffenheffing	95
<i>(positief: onttrekking; negatief: storting; zie par. Lokale heffingen)</i>	1.427
Budgetoverhevelingen naar 2014	
planmatig onderhoud openbare verlichting	5
wegen onderhoud Westpolder	10
wegen onderhoud Kerkpad	12
infrastructurele werken	20
uitvoering nat. plan sport en bewegen (NSAB)	36
ijsbaan leens	50
co financiering ontwikkelingsprojecten	18
beheer gemeentelijke panden	7
aan- en verkoop gronden/panden	23
beleidsontwikkeling P&O	35
overige burgerdiensten	9
vergoedingen gemeenteraad	4
pz-ict opleidingen BMW	35
kunst en cultuur	11
vitaliteit	31
project integrale zorgstructuur BMWE	19
oggz BMW	80
jeugdzorg transitiegelden	16
bdu CJG	15
transitiekosten AWBZ	44
internationale contacten	4
huisvesting bijz. Basisonderwijs	27
privatisering tennisbanen	7
ICT - gemeente kennissysteem	9
ICT - gem. presentatie middelen	11
ICT - gem. BGB-fase 4 en 5	10
Totaal bestemmingen	548
Restant t.g.v. algemene reserve	1.211

Zoals uit de hiervoor genoemde tabel blijkt wordt van het resultaat k€ 1.465 ten gunste gebracht van de bestemde reserves N361, projecten programma PROloog, programma Krimp & Leefbaarheid, GRP en afvalstoffenheffing. De bestemde reserve (k€ 38) wet Inburgering Nieuwkomers (WIN) betreft een technische correctie van een vervallen bestemmingsreserve. Daarnaast zijn er voor k€ 548 aan budgetoverhevelingsverzoeken ingediend. Deze verzoeken worden door middel van begrotingswijzigingen toegevoegd aan het nieuwe dienstjaar 2014.

Indien de resultaatbestemmingen worden vastgesteld, wordt een bedrag van k€ 1.211 ten gunste van de algemene reserve gebracht.

Deloitte
Deloitte Accountants B.V.

Toelichting op de mutatie in de bestemde reserves:

N361

In de begroting 2013 is een gemeentelijke bijdrage aan de Provincie geraamd in verband met de reconstructie van de N361 ter grootte van k€ 560 in de veronderstelling dat de gemeentelijke bijdrage in 2013 zou worden betaald. De reconstructie van een deel van de N361 is nog niet gestart waardoor er nog geen betaling heeft plaatsgevonden. Middels een bestemming van het resultaat wordt de verplichting van k€ 560 gestort in een bestemde reserve.

Projecten PROloog (North Sea Fish, Ontwikkeling Lauwersoog en Recreatieve Poort)

De projecten van PROloog worden beschouwd als investeringen in maatschappelijk nut. De eigen bijdragen van de gemeente De Marne in deze projecten, die opgenomen zijn in de (meerjaren)begroting, worden aan het eind van het jaar toegevoegd aan de bestemde reserves. Op het moment dat een project gereed is wordt deze in exploitatie genomen. Het project wordt gedekt door subsidies van derden en door vrijval van de bestemmingsreserve (eigen bijdragen gemeente). De raad heeft al eerder besloten over de eigen bijdragen van de gemeente aan de projecten PROloog.

Programma Krimp & Leefbaarheid

De eigen bijdrage van de gemeente De Marne wordt opgenomen in een bestemde reserve. De dekking van de jaarlijkse kosten van Programma Krimp & Leefbaarheid vindt plaats door subsidie van derden en een onttrekking uit de bestemde reserve (eigen bijdrage gemeente). De raad heeft al eerder besloten over de eigen bijdrage van de gemeente aan het Programma Krimp & Leefbaarheid.

Wet inburgering Nieuwkomers (WIN)

Deze reserve is in 2007 gevormd in afwachting van eventuele terugbetalingsverplichtingen aan het Rijk. De terugbetaling heeft in 2013 plaatsgevonden. De reserve WIN kan hierdoor vrijvallen.

Rioolheffing/ Afvalstoffenheffing

Bij rioolheffing hoeft minder onttrokken te worden uit de bestemde reserve GRP als gevolg van lagere kosten door later opstarten van investeringen (zie programma 9). Daarnaast is een niet begrote ontvangst toegevoegd aan de bestemde reserve afvaltarief. Het betreft een ontvangst van Nedvang voor nascheiding van kunststof en inzameling van glas en oud papier.

Toelichting op de resultaatbestemmingen (budget overhevelingsverzoeken)

Planmatig onderhoud openbare verlichting

In de Openbare Verlichting is een gezamenlijke aanbesteding geweest met 23 Groningse gemeenten en twee provincies. Daarbij is een uitvoerend bedrijf en beheerbureau opgericht. Door opstartproblemen is dit contract later in werking getreden, zodat niet alles wat was gepland kon worden uitgevoerd. Een deel daarvan wordt in 2014 alsnog opgepakt waarvoor dit overhevelingsverzoek is aangevraagd. Het betreft twee projecten van nieuwe lichtmasten, aan de Kloostersingel in Kloosterburen en aan de Kanaalstraat in Niekerk.

Wegen onderhoud (Westpolder)

Voor het aanbrengen van stortsteen aan de buitendijkse zijde van de Waddenzeedijk (Kustweg) heeft het Waterschap tijdelijk gebruik gemaakt van de Westpolder als transportroute. Daarbij zijn enkele aanwezige schadebeelden verergerd. Na overleg met het Waterschap is afgesproken de verslechtering uit te drukken in een geldbedrag die door het Waterschap aan de gemeente is overgemaakt in 2013.

Wegen onderhoud (Kerkepad)

Dit budget is bestemd voor de realisering van het Kerkepad te Houwerzijl. De gemeente heeft de grond gedeeltelijk in eigendom verkregen, de aanleg van het Kerkepad zal in 2014 plaatsvinden.

Deloitte.

Deloitte Accountants B.V.

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 25 MEI 2014

Infrastructurele werken

De post infrastructuurle werken is bedoeld voor het omvormen van arbeidsintensief naar arbeidsextensief groen, waardoor op termijn op manuren kan worden bezuinigd. Daarnaast is een deel van het budget in 2013 gereserveerd voor herstructurering van de openbare ruimte. Voor het deel wat nog niet in uitvoering is genomen voor het omvormen van groen wordt nu een overheveling aangevraagd.

Nationaal Plan Sport en Bewegen (NASB)

Deze stimuleringsregeling is gestopt per 31 december 2013. Door een verlate start, het uitvallen van activiteiten en daardoor lagere activiteitskosten resteert nog een bedrag van k€ 36.

Voor de periode 1 januari 2014 - 31 december 2016 ontvangt de gemeente middelen voor de uitvoering van de "buurtsport coach". Ter aanvulling op deze middelen wordt voorgesteld om het niet-benutte deel van de NASB aan te wenden voor bekostiging van de activiteiten in de periode 2014-2016.

Ijsbaan Leens

Dit budget is bestemd voor de realisering van een kantine/berging bij de ijsbaan in Leens.

Het bestuur van de ijsvereniging heeft inmiddels een aanvraag vergunning ingediend. Er moet een planologische aanpassing plaatsvinden. Zodra deze procedure is afgerond kan met de realisatie worden begonnen. Verwacht wordt dat dit in 2014 plaatsvindt.

Cofinanciering ontwikkelingsprojecten

In het budget zijn de volgende cofinancieringsbijdragen gereserveerd, die niet in 2013 zijn opgevraagd. De reden hiervoor is dat projecten vaak een langjarige looptijd hebben en de cofinanciering gedurende die looptijd in tranches wordt opgevraagd. Het gaat om verplichtingen die aangegaan zijn in het verleden: € 10.347 in verband met een Stimuleringsproject MKB;

€ 4.000 in verband met provinciale aanpak ondernemerschap.

Beheer gemeentelijke panden

In de zomer van 2013 is schade ontstaan aan de tuinmuur die het parkeerterrein van het winkelcentrum Leens afschermt van de achterliggende privé tuinen. In 2013 is hiervoor een schade uitkering ontvangen van € 7.231. Reparatie wordt uitgevoerd in 2014.

Aan- en verkoop gronden/panden

Dit budget is bestemd voor de aanpassing van de openbare ruimte na verkoop van de bibliotheekpanden in Zoutkamp en Leens.

Beleidsontwikkeling P&O: individueel loopbaanbudget

In de CAO-Gemeenten 2011-2012 is afgesproken dat ambtenaren met ingang van 2013 recht krijgen op een Individueel Loopbaanbudget (ILB) van € 500 per jaar. Deze afspraak is gemaakt voor drie jaar (2013 t/m 2015) en is gericht op het vergroten van de inzetbaarheid en mobiliteit van de medewerker. Deze € 500 per jaar kan worden gereserveerd voor de komende jaren zodat in 2015 eventueel € 1.500 per persoon beschikbaar is.

Omdat deze afspraak pas in januari 2013 is gemaakt was het voor 2013 niet meer mogelijk om hiervoor een budget op te nemen in de begroting. Er is door veel medewerkers aangegeven de € 500 van 2013 te willen reserveren in verband met besteding in 2014 of 2015.

Om te voorkomen dat er door deze reserveringen een toekomstig tekort ontstaat, wordt voorgesteld het restant van het budget opleiding & vorming en het budget loopbaanbegeleiding 2013 over te hevelen naar 2014.

Overige burgerdiensten

Er zijn achterstanden ontstaan in de auditwerkzaamheden bij de Gemeentelijke Basis Administratie (GBA) in verband met het faillissement van het bedrijf dat de auditwerkzaamheden zou uitvoeren. Inmiddels is gestart met een nieuwe externe partij. Deze zal de achterstanden wegwerken in 2014.

Vergoedingen gemeenteraad

Dit betreft een overhevelingsverzoek in verband met extra trainingen voor de nieuwe gemeenteraad na de verkiezingen in 2014. In de begroting 2014 is met deze extra trainingen geen rekening gehouden.

Deloitte
Deloitte Accountants B.V.

PZ-ICT opleidingen BMW

Dit overhevelingsverzoek betreft de opleidingen die in de samenvoeging van de afdelingen ICT van de BMW gemeenten noodzakelijk zijn. De opleidingen hebben nog niet plaatsgevonden.

Kunst en cultuur

Projecten die in 2014 worden gerealiseerd:

1. Website MarneCultuur:	€ 2.000
2. Opening kunstpodium:	€ 1.500
3. Aanleg kunstpodium:	€ 5.000
4. Reserve voor onderhoud kunstsculptuur Sesimbra:	€ 2.712

Vitaliteit

Doel van het vitaliteitsbudget is om kleine bijdragen te kunnen doen aan initiatieven die vanuit de dorpen komen en die dienen ter vergroting van de leefbaarheid en sociale samenhang.

Omdat de besteding van het budget in het laatste kwartaal van 2013 op gang is gekomen, er in december een cofinanciering is ontvangen en er geen sprake is van een structureel budget, is het verzoek om het restant budget 2013 over te hevelen naar 2014.

Project integrale zorgstructuur BMW

Dit budget is bestemd voor kosten samenwerking OGGZ gemeenten Bedum, Winsum, Eemsmond en De Marne op het gebied van Integrale Zorgstructuren. Het betreft een subsidie van de centrumgemeente Groningen waarover verantwoording moet worden afgelegd. De einddatum van het project ligt in 2013. Begin 2014 zal een eindafrekening worden opgesteld waarbij een onderschrijding van het budget moet worden terugbetaald.

OGGZ BMW

Dit budget is, als onderdeel van de Integrale Zorgstructuur, eveneens bestemd voor de kosten van de samenwerking OGGZ gemeenten Bedum, Winsum, De Marne en Eemsmond. Het betreft een bijdrage van de centrumgemeente Groningen waarover verantwoording moet worden afgelegd, waarbij de kans aanwezig is dat eventuele onderschrijding van het budget terugbetaald moet worden.

Jeugdzorg transitiegelden.

Van het rijk zijn transitiemiddelen voor de decentralisatie jeugdzorg beschikbaar gesteld. Van deze middelen is een groot deel gereserveerd om uitvoering te geven aan het in 2013 vastgestelde projectplan decentralisatie jeugdzorg BMW. De meeste uitgaven zijn gepland in 2014, en daarom het verzoek om het resterende budget van 2013 over te hevelen.

Doeluitkering Centrum Jeugd en Gezin (CJG)

Het Centrum voor Jeugd en Gezin wordt de toegangspoort tot de zwaardere jeugdzorg. In 2013 hebben organisaties in het CJG een plan opgesteld om zich hierop voor te bereiden. In 2013 is hiermee begonnen, echter de grootste uitgaven worden in 2014 verwacht.

Transitiekosten AWBZ

Dit betreft het invoeringsbudget AWBZ. De invoering is projectmatig gestart in 2011 en heeft een doorloop tot in 2014. De kosten van de inzet projectleider/beleidsmedewerker en scholing medewerkers moeten hiervan worden voldaan.

Internationale contacten

In verband met de 'Kohlfahrt 2014' is het hiervoor beschikbare budget in 2013 nauwelijks aangesproken. De kosten hiervoor zullen worden gemaakt in 2014.

Huisvesting bijzonder basisonderwijs

In 2013 is besloten tot de bouw van de peuterspeelzaal in Wehe-den Hoorn bij het Hoogholtje. In 2013 is begonnen met de bouw, maar de oplevering en financiële afrekening heeft nog niet plaatsgevonden. De investeringskosten worden op begrotingsbasis gedekt door de bestemde reserve Afwaardering IHP 2013-2018. Deze vrijval uit de reserve heeft plaatsgevonden, alleen de last is nog niet gerealiseerd.

Het voorstel is daarom om € 27.128 terug te storten in de Afwaardering IHP.

Deloitte.

Deloitte Accountants B.V.

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 28 MEI 2014

Privatisering tennisbanen

Dit budget is bedoeld voor de overdracht van de tennisbanen. In de overdracht van de tennisbanen van Kloosterburen en Ulrum heeft enige vertraging opgelopen, maar zal in 2014 alsnog worden overgedragen.

ICT

De opdracht voor het gemeente kennissysteem is eind 2013 verstrekt aan externe partijen, waarbij het eerste deel is uitgevoerd. De resterende werkzaamheden vinden plaats in 2014 evenals de facturatie. De werkzaamheden ten behoeve van de ICT presentatie middelen zijn, vanwege planningsproblemen, uitgevoerd in februari 2014. De opdracht voor ICT-BGB (Binnen Gemeentelijk Gebruik Basisregistraties) fase 4 en 5 is eind 2013 verstrekt en deze werkzaamheden worden op dit moment uitgevoerd.

D. Toelichting grote projecten

Er is een aantal projecten onderhanden met een grote budgettaire omvang, namelijk het project PROloog en het programma Krimp & Leefbaarheid. Hieronder wordt de financiële consequenties verder toegelicht. Meer inhoudelijke informatie staat vermeld in de programmarekening bij het programma Leefomgeving in de aparte paragraaf 10A (PROloog) en in de paragraaf Krimp (programma Krimp & Leefbaarheid)

In de onderstaande tabel staat in de kolom investeringen het bedrag vermeld dat daadwerkelijk is geïnvesteerd in het project. In de kolom subsidies derden wordt het subsidiebedrag vermeld dat is ontvangen.

Specifieke projecten	Boek waarde per 1-1-2013	Investerings 2013	Subsidies derden	Boek waarde per 31-12-2013	totaal bruto krediet
Nord Sea Fish	0	196	196	0	1.195
Proloog Recr. Poort	0	925	593	332	4.594
Proloog	0	326	155	171	344
Inrichtingsplan Haven Lauwersoog	0	56	0	56	zie Recr. Poort
Ontw. meerzijde Lauwersoog	0	45	0	45	zie Recr. Poort
Ontw. Nordshrimplocatie	0	29	0	29	zie Recr. Poort
Totaal	0	1.577	944	633	6.133

Project PROloog

Deze bestaat uit verschillende grote deelprojecten, waarbij veel deelprojecten nog in de aanloop- of opstartfase zitten. De financieel gezien belangrijkste deelprojecten ultimo 2013 zijn North Sea Fish, Recreatieve Poort Lauwersoog en de programmakosten PROloog.

Algemeen

Hier worden de kosten verantwoord van het programma management en kosten die voor het project in het algemeen worden gemaakt, zoals projectleiding en projectondersteuning.

North Sea Fish

De kosten komen deels voort uit de leadpartnership die De Marne heeft in dit deelproject.

Recreatieve poort

De gemaakte kosten worden onder andere veroorzaakt door de sloop van het voormalig Northshrimp gebouw en realisatie van het Haven Informatie Punt (HIP).

Deloitte.

Deloitte Accountants B.V.

Voor identificatiedoeleinden.

Behorend bij controleverklaring

d.d. 28 SEP 2014 14

DEEL I

4 Verantwoording van de beleidsprogramma's

Deloitte.

Deloitte Accountants B.V.

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 20 MEI 2014

4.0 Financieel totaal overzicht Beleidsprogramma's

In de onderstaande tabel worden de financiële resultaten van de beleidsprogramma's vermeld in een totaal overzicht. Ook is de afwijking opgenomen ten opzichte van de actuele begroting. Voor een uitgebreide analyse van de verschillen wordt verwezen naar de beleidsprogramma's die in de volgende hoofdstukken worden weergegeven.

Programma (x € 1000)	Rekening 2012			Primitieve begroting 2013			Actuele begroting 2013			Rekening 2013			afwijking begroting - rekening
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	
Programma 1 Burger en bestuur	2.762	480	-2.282	2.231	141	-2.090	2.264	141	-2.123	2.065	183	-1.882	V241
Programma 2 Veiligheid	1.209	40	-1.168	1.158	8	-1.150	1.185	12	-1.173	1.143	30	-1.114	V59
Programma 3 Verkeer en Vervoer	3.668	45	-3.622	4.634	15	-4.619	4.700	15	-4.685	4.034	54	-3.980	V706
Programma 4 Economische zaken, landbouw en visserij, recreatie en toerisme	353	11	-342	360	7	-352	369	7	-361	340	4	-336	V25
Programma 5 Jeugd	1.969	174	-1.795	1.717	110	-1.607	1.913	190	-1.723	1.771	352	-1.419	V304
Programma 6 Sport, Kunst en Cultuur	1.358	89	-1.269	1.258	156	-1.102	1.675	263	-1.411	1.688	266	-1.422	N-11
Programma 7 Sociale zaken en Werk	7.604	6.306	-1.299	6.916	5.731	-1.185	7.177	5.927	-1.250	7.201	6.063	-1.139	V111
Programma 8 Maatschappelijke ondersteuning en zorg	2.623	126	-2.498	2.900	94	-2.806	3.027	149	-2.877	2.737	211	-2.525	V352
Programma 9 Milieu	3.463	3.208	-255	3.433	3.314	-119	3.438	3.314	-124	3.462	3.452	-10	V114
Programma 10 Leefomgeving	3.408	1.607	-1.801	2.627	763	-1.864	3.713	1.112	-2.601	3.422	1.489	-1.933	V668
Programma Algemene dekkingsmiddelen	312	16.369	16.057	399	15.876	15.477	674	15.779	15.106	429	16.151	15.722	V616
Saldo baten en lasten	28.728	28.454	-274	27.633	26.214	-1.419	30.134	26.910	-3.224	28.292	28.254	-38	V3.187
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves													
programma 1	0	0	0	0	0	0	0	15	15	0	15	15	V0
programma 2	0	0	0	0	0	0	0	13	13	0	13	13	V0
programma 3	5	0	-5	145	700	555	145	728	583	145	728	583	V0
programma 4	0	28	28	0	28	28	0	51	51	0	51	51	V0
programma 5	83	102	19	0	0	0	202	250	48	202	250	48	V0
programma 6	25	83	58	0	0	0	49	263	214	49	263	214	V0
programma 7	42	0	-42	72	0	-72	72	0	-72	72	0	-72	V0
programma 8	322	336	14	0	0	0	0	21	21	0	21	21	V0
programma 9	15	550	535	0	131	131	65	201	136	65	201	136	V0
programma 10	280	482	202	505	656	151	699	1.638	939	699	1.638	939	V0
algemene dekkingsmiddelen	1.009	1.169	160	1.181	1.807	626	2.148	3.424	1.276	2.148	3.424	1.276	V0
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	1.781	2.750	969	1.903	3.322	1.419	3.380	6.604	3.224	3.380	6.604	3.224	V0
Resultaat	30.509	31.204	695	29.536	29.536	0	33.514	33.514	0	31.672	34.858	3.186	V3.186

Het financieel resultaat

Het saldo van baten en lasten in 2013 komt uit op een tekort van k€ 38. Begroot is een tekort van k € 3.224. De mutaties in de reserves zijn conform de actuele begroting doorgevoerd waardoor een positief resultaat ontstaat van k€ 3.186.

De analyse op hoofdlijnen van het resultaat actuele begroting versus jaarrekening is als volgt:

(bedragen x € 1,0 miljoen)		“-“ = nadeel
Omschrijving	Bedrag	Bedrag
Resultaat		3,2
Toevoeging aan bestemde reserves (zie resultaatbestemming)		1,4
Overhevelingsverzoeken (begrotingswijzigingen 2014)		0,6
Te verklaren afwijkingen		1,2
Incidentele voordelige en nadelige afwijkingen		
Voordeel salariskosten (vacatures, werving& selectie, arbo etc)	0,3	
Voordeel op kapitaallasten a.g.v. uitstel c.q. temporisering investeringen	0,3	
Voordeel WMO (minder PGB's, eigen bijdrage huishoudelijke hulp en minder woningaanpassingen)	0,2	
Voordelige afrekeningen algemene uitkering voorgaande jaren	0,2	
Temporisering Klantencontactcentrum	0,1	
Extra dividend deelnemingen + ontvangen boeterente a.g.v. vervroegd aflossen lening Enexis	0,1	
Nadeel i.v.m. verliesvoorziening grondbedrijf + winstneming exploitatieopzet Doornbos (Zoutkamp)	- 0,1	
Totaal incidentele afwijkingen		1,1
Overige afwijkingen (saldo plussen en minnen)		0,1
Totaal afwijkingen		1,2

In hoofdstuk 4.0.1 wordt een samenvattende financiële toelichting op programmaniveau gegeven. In de hoofdstukken 4.1. t/m 4.11 wordt een inhoudelijke en financiële verantwoording gegeven per programma.

Deloitte.

Deloitte Accountants B.V.

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring

d.d. 10 MEI 2014 17

4.0.1 Toelichting op de programmarekening

Indirecte kosten

De indirecte kosten zijn kosten die niet direct aan een product kunnen worden toegewezen. Deze worden met behulp van de directe personele uren toegerekend aan de producten.

Deze indirecte kosten zijn k€ 524 lager uitgevallen dan begroot.

Indirecte kosten met de grootste afwijkingen (bedragen x € 1000)	
Onderhoud gemeentehuis	42
Onderhoud tractie	110
Salariskosten	287
Allerlei P&O	86
TOTAAL	524

De belangrijkste verklaringen voor de onderuitputting van de indirecte kosten zijn:

Onderhoud gemeentehuis	-	dit wordt deels veroorzaakt door lagere kapitaallasten, energielasten (lagere afrekening 2012) en schoonmaakkosten (lagere aanbesteding).
Onderhoud tractie	-	dit wordt deels veroorzaakt door lagere kapitaallasten a.g.v. aanschaf goedkopere auto's en lagere onderhoudskosten door een gunstig raamcontract dat is gesloten met de gemeente Groningen.
Salariskosten	-	wordt vooral veroorzaakt door vacaturegelden en lagere FPU kosten dan begroot
Overige P&O	-	wordt vooral veroorzaakt door lager kosten in verband met werving en selectie, loopbaanbegeleiding en Arbo.

Deze lagere indirecte kosten worden verdeeld met behulp van de personele uren over de verschillende producten. Dit leidt tot lagere kosten van de producten.

Producten

De programma's worden onderverdeeld naar producten. De belangrijkste afwijkingen tussen de rekening en de actuele begroting worden op productniveau toegelicht in de hierna volgende tabel. De hierboven genoemde lagere indirecte kosten zijn hierin verwerkt.

Producten met de grootste afwijkingen (bedragen x € 1000)	
<i>Programma 1 Burger en bestuur</i>	
Bestuursorganen	178
<i>Programma 3 Verkeer en Vervoer</i>	
Wegen	642
<i>Programma 5 Jeugd</i>	
Opvoeden en opgroeien	55
Vrije tijdsvoorzieningen	133
<i>Programma 8 Maatschappelijke ondersteuning en zorg</i>	
Informatie, advies, clientonderst.	227
Volksgezondheid	70
<i>Programma 9 Milieu</i>	
Vuilverwerking	56
Riolering	52
<i>Programma 10 Leefomgeving</i>	
Omgevingsvergunning	-64
Omgevingsbeleid	49
Woonomgeving	791
Grondexploitatie	-103
<i>Programma Algemene dekkingsmiddelen</i>	
Algemene uitkering	227
Toeristenbelasting	-48
Dividenduitkering	118
Lasten ivm alg. dekkingsmiddelen	304
Totaal van de overige mutaties	497
TOTAAL afwijkingen	3.187

Bestuursorganen

Het voordeel ontstaat doordat minder wachtgeld aan voormalige bestuurders is uitbetaald dan begroot en doordat de voorgenomen ontwikkeling van het Klantcontactcentrum (KCC) is getemporeerd a.g.v. bezuinigingen.

Wegen

In de begroting 2013 is een gemeentelijke bijdrage aan de Provincie geraamd ten behoeve van de reconstructie van de N361 ter grootte van k€ 560 in de veronderstelling dat de gemeentelijke bijdrage in 2013 zou worden betaald. De reconstructie van de N361 is nog niet gestart waardoor er nog geen betaling heeft plaats gevonden. Middels een voorstel tot bestemming van het resultaat is voorgesteld deze verplichting van k€ 560 op te nemen in een bestemde reserve.

Daarnaast heeft een onderschrijding plaats gevonden ter grootte van k€ 82 welke voornamelijk wordt veroorzaakt doordat een aantal investeringen zijn uitgesteld c.q. getemporeerd. Het betreft de aanpassing aan het kruispunt De Wierde door de stagnerende woningbouw in Plan Leens Oost en vertraging in de aanpassing aan de brug Weherstertil. Daarnaast is er budget overgehouden op de gladheidsbestrijding door de zachte winter in de tweede helft van 2013.

Opvoeden en groeien

Het product kent een incidentele meevaller als gevolg van de ontvangst van achterstallige huuropbrengst vanuit de kinderopvang.

Deloitte.

Deloitte Accountants B.V.

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 2013

Vrije tijdsvoorziening

De onderuitputting wordt veroorzaakt door het Project Integrale zorgstructuur en Openbare Geestelijke Gezondheid (OGGz) BMW. Deze middelen zijn bestemd voor de samenwerking OGGz gemeenten Bedum, Winsum, Eemsmond en De Marne op het gebied van Integrale Zorgstructuren. In beide gevallen is een overhevelingsverzoek ingediend.

Informatie, advies cliëntondersteuning

De onderuitputting wordt veroorzaakt bij het project transitie AWBZ en bij de WMO. Voor het restant AWBZ budget is overheveling aangevraagd omdat het project doorloopt in 2014.

- Bij de WMO zijn minder persoonsgebonden budgetten verstrekt dan begroot;
- meer eigen bijdragen huishoudelijke hulp ontvangen dan begroot;
- er binnen de WMO minder gebruik gemaakt is van de reguliere indicering via SCIO;
- en het beschikbare budget voor woonvoorzieningen is onderschreden.

Volksgezondheid

Hoewel op zich geen bijzonderheden, wordt de onderuitputting veroorzaakt bij de projecten Centrum Jeugd en Gezin (CJG) en bij de transitie Jeugdzorg.

Voor beiden is een budgetoverhevelingsverzoek ingediend omdat beide projecten doorlopen in 2014.

Vuilverwerking

Bij de inzameling huisvuil is sprake van een meevaller bij de afrekening van Nedvang die is opgenomen voor de inzameling van kunststof, glas en oud papier van het jaar 2012. Het betreft een bedrag van k€ 84.

Riolering

Bij riolering is sprake van lagere kosten welke grotendeels veroorzaakt worden door het later opstarten van investeringen in groot onderhoud door de strenge winter aan het begin van 2013.

Omgevingsvergunning

Het nadeel op het programma omgevingsvergunning wordt veroorzaakt door lagere opbrengsten bouwleges dan is voorzien in de begroting. De oorzaak hiervan is de aanhoudende recessie.

Omgevingsbeleid

Het positieve saldo wordt veroorzaakt doordat nog niet alle co-financieringsvragen zijn afgewikkeld. Hiervoor is een overhevelingsverzoek ingediend.

Woonomgeving

De onderhoudskosten van gemeentelijk panden/woningen zijn lager dan begroot in verband met temporiseren van onderhoud als gevolg van bezuinigingen.

Grote projecten;

De gemeentelijke bijdragen aan de drie grote projecten (PROloog, Krimp en Leefbaarheid en Ulrum) staan begroot op dit product. Middels een voorstel tot bestemming van het resultaat worden deze eigen bijdragen opgenomen in een aantal bestemde reserves.

Grondexploitatie

Hoewel de opbrengsten hoger zijn dan begroot door extra inkomsten uit de verkoop van zogenaamde 'overhoekjes' en een winstneming op de exploitatieopzet Doornbos, wordt het negatieve saldo veroorzaakt door het treffen van een extra dotatie aan de verliesvoorziening winkelcentrum Leens. Dit wordt veroorzaakt doordat de grond tegen een lagere marktwaaarde is verkocht.

Algemene uitkering

Het voordeel is ontstaan doordat er in het najaar nog een aantal afrekeningen over voorgaande jaren zijn uitgekeerd.

Toeristenbelasting

De geplande tariefsverhoging heeft wel geleid tot een verhoogde opbrengst maar minder dan was verwacht. Meer informatie is opgenomen in de paragraaf Lokale Heffingen.

Deloitte.

Deloitte Accountants B.V.

Voor identificatiedoeleinden.

Behorend bij controleverklaring 20

d.d. 21 MEI 2014

Dividenduitkering

In verband met de vervroegde aflossing van een lening aan Enexis is een boeterente ontvangen (disagio voor Enexis). Enexis heeft gebruik gemaakt van de mogelijkheid binnen de contractafspraken tot vervroegd aflossen en heeft daarvoor een boete betaald (agio voor de gemeente).

Overige Algemene Dekkingsmiddelen

Het onderdeel overige algemene dekkingsmiddelen is een verzameling van diverse posten. Het betreft voornamelijk kosten met betrekking tot de invordering, denk hierbij aan kosten personeel en kosten van deurwaarders en taxatiekosten.

Tevens wordt hier ook het niet toegerekende saldo overheadkosten aan de beleidsprogramma's verantwoord. En omdat de overheadkosten lager zijn dan begroot, heeft dat een positief effect op de 'Overige algemene dekkingsmiddelen'.

4.1 Burger en bestuur

Inhoud van het programma

Dit programma gaat over de relatie tussen de gemeente De Marne en zijn ingezetenen, tussen de overheid en de burger. Het gaat over de belangen die onze inwoners hebben, over de informatie en de dienstverlening die zij mogen verwachten en de organisatie die nodig is om die dienstverlening optimaal te bieden.

Welke successen kunnen we melden?

- Een flinke toename van het aantal volgers op twitter. Dit aantal bedroeg in augustus 2012: 451. Eind 2013 hadden we meer dan 1300 volgers.
- Uit een in 2013 gehouden burgertevredenheidsonderzoek blijkt dat de inwoners de kwaliteit van de dienstverlening waarderen met een 7.2.

Wat wilden we bereiken?

De volgende doelstellingen hadden we geformuleerd:

1. verbeteren van de dienstverlening, in lijn met de landelijke ontwikkelingen en het opzetten van een Klant Contact Centrum (KCC);
2. tijdig, juist en rechtmatig uitvoeren van de taken van Burgerzaken;
3. betrekken van de dorpsbesturen bij het gemeentelijk beleid;
4. de communicatie aansluiten bij de behoeften van de burgers;
5. continuering van de intergemeentelijke samenwerking.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Doelstelling 1: Verbeteren van de dienstverlening in lijn met de landelijke ontwikkelingen, het opzetten van een Klant contact centrum (KCC)

Activiteiten:

In 2013 is verder gewerkt aan het realiseren van een KCC in De Marne. Door de economische verslechterde tijd waarin de gemeente verkeert en de mogelijke samenvoeging met meerdere gemeenten, is het project getemporeerd. Daarnaast hebben de ontwikkelingen rond de Omgevings Dienst Groningen (ODG), de decentralisatie in de AWBZ en de ICT inrichting de nodige aandacht gevergd. In 2013 is het project daarom beperkt tot verbeterde inrichting van de eerstelijns dienstverlening aan de telefoon, de receptie en de balie burgerzaken. Het op afspraak werken is ingevoerd voor Burgerzaken. Voor de frontoffice VROM (o.a. vergunningen) is dit met ingang van 1 januari 2014 ook mogelijk gemaakt. Ook is het KCC uitgebreid met het verstrekken van informatie over belastingzaken en het verstrekken van een kopie van de WOZ beschikking.

Doelstelling 2: Tijdig, juist en rechtmatig uitvoeren van de taken van Burgerzaken.

Activiteiten:

Uitvoeren van de wet GBA en de Burgerlijke Stand

De kwaliteit van de GBA voldoet aan het landelijk voorgeschreven niveau. De GBA-audit is vervangen door een kwaliteitsmonitor GBA. Uit deze kwaliteitsmonitor blijkt dat de inrichting voldoet aan de voorgeschreven kwaliteitsnormen.

Deloitte Accountants B.V.

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring

d.d. 28 MEI 2014 22

Organiseren van verkiezingen en referenda

In 2013 waren er geen verkiezingen en referenda. Wel is er een begin gemaakt met de voorbereidingen van de gemeenteraadsverkiezing in 2014.

Verstrekken van de reisdocumenten, rijbewijzen, afschriften, verklaringen omtrent het gedrag, huwelijken, geboorte en overlijden.

De reisdocumenten en rijbewijzen worden inmiddels uitgereikt door het KCC (snelbalie). De overige documenten worden opgemaakt en uitgereikt door Burgerzaken. Wij vinden dat de dienstverlening is verbeterd, mede doordat er zowel digitaal, op afspraak en fysiek diverse mogelijkheden zijn voor het verkrijgen van deze producten door de burger.

Doelstelling 3: Betrekken van de dorpsbesturen bij het gemeentelijk beleid is een proces dat continue de aandacht vraagt

Activiteiten:

Ook in 2013 heeft het jaarlijks overleg plaatsgevonden met de besturen van de dorpen. Naast de door de dorpen aangedragen agendapunten was er vanuit de gemeente aandacht voor de continuering van het project "Vitale dorpen". In dit kader zijn al enkele mooie resultaten te melden:

- aanleg nieuwe speeltuin Westernieland;
- herinrichting Asingapark;
- inrichting omgeving gebouw Kameleon op de Wierde in Leens;
- inrichting Noorderplantsoen Ulrum, een project van buurtbewoners en scholen;
- aanleg cichoreipleintje bij het dorps huis in Kruisweg;
- aanleg speeltuin en informatie-plaats in Niekerk.

Bovendien werden de dorpsbesturen uitvoerig bijgepraat over de stand van zaken met betrekking tot de herindeling en was er veel aandacht voor de aardbevingsproblematiek.

Doelstelling 4: De gemeente wil haar communicatie aansluiten bij de behoeften van de burgers

Activiteiten:

Het is duidelijk dat deze doelstelling een continu proces inhoudt. Hierbij wordt aangehaakt bij landelijke trends. Ook de plaatselijke situatie is richtinggevend. Zo'n 10 procent van de inwoners maakt nog steeds geen gebruik van het internet. Deze groep wordt de komende jaren steeds kleiner. Berichtgeving heeft plaatsgevonden middels de publicaties op de gemeentepagina in De Ommelander. Daarnaast is veel informatie gegeven via persberichten, de website van onze gemeente en via ons Twitteraccount.

Doelstelling 5: Continuering van de intergemeentelijke samenwerking

Deze doelstelling bestrijkt het gehele terrein van samenwerking waar wij als gemeente bij betrokken zijn. Achtereenvolgens komen aan bod, de samenwerking met Bedum en Winsum, de Omgevingsdienst en Veiligheidsregio en de bestuurlijke inrichting. Andere samenwerkingsverbanden, bijvoorbeeld die in het sociale domein en op het terrein van de afvalverwerking komen in het betreffende programma aan bod.

Samenwerking BMW

In 2012 is de weg naar samenwerking op een aantal ondersteunende onderdelen in de bedrijfsvoering verder bewandeld. Zo is bijvoorbeeld op het gebied van de rechtspositieregelingen een harmonisatietraject gestart. Deze harmonisatie zal in het eerste kwartaal van 2014 worden afgerond. Van een tiental regelingen is een nieuwe geharmoniseerde regeling gemaakt, die voortaan in alle drie de gemeenten zal worden toegepast.

Deloitte

Deloitte Accountants B.V.

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 20 mei 2014

In het voorjaar van 2013 is de laatste netwerkmigratie, die van Bedum, naar de gezamenlijk ICT-infrastructuur tot stand gekomen. De overgang had wel de nodige voeten in de aarde, met name om de overlast voor de gebruikers van het netwerk te kunnen beperken. Met vereende krachten is het uiteindelijk gelukt. Verder is met de aanschaf van tablets voor de raden en colleges van de drie gemeenten, een volgende stap gezet in het papierloos werken. De aanleg van een draadloos netwerk in de drie gemeentehuizen is in 2013 afgerond.

Op het terrein van Inkoop zijn diverse trajecten in gemeenschappelijkheid uitgevoerd (soms in groter verband) dat heeft geleid tot financiële voordelen. Zo is er een reductie bewerkstelligd in de kosten van printapparatuur en zijn de gebruiksmogelijkheden van de apparatuur uitgebreid.

Omgevingsdienst en Veiligheidsregio

In 2013 heeft het onderbrengen van de WABO- en milieutaken naar de Omgevingsdienst Groningen en van de brandweer naar de Veiligheidsregio Groningen zijn beslag gekregen. Voor beiden geldt dat het personeel en de budgetten, overgeheveld zijn naar de betreffende gemeenschappelijke regeling. Op basis van gebruikersafspraken is de dienstverlening met de Omgevingsdienst vastgelegd.

Bestuurlijke inrichting

Eind februari 2013 heeft de commissie Jansen haar rapport 'Grenzeloos Gunnen' uitgebracht. Dat heeft geleid tot het besluit van de raad, om verder onderzoek te doen naar de mogelijkheid van opschaling van de zogenoemde G7 variant.. Dat onderzoek is opgepakt in nauwe samenwerking met betrokken gemeenten: De Marne, Winsum, Eemsmond, Bedum, Loppersum, Appingedam en Delfzijl.

Meting

Prestatie-indicatoren	resultaat 2012	streefwaarde 2013	resultaat 2013
Afhandeling bezwaarschriften gemiddeld binnen wett. termijn	100%	100%	93 %
Kengetallen	Resultaat 2012	prognose 2013	resultaat 2013
aantal bezwaarschriften	12		15
<i>waarvan gegrond</i>	4		1
<i>waarvan ongegrond</i>	5		9
<i>waarvan niet-ontvankelijk</i>	1		2
<i>waarvan ingetrokken / in overleg buiten behandeling</i>	2		3
aantal beroepszaken	5		7
aantal bezoekers website	39.133	30.000	46.832
aantal verkiezingen	1	0	0
aantal klachten (<i>inzake gedragingen, niet meldingen openb. ruimte</i>)	0	2	0
aantal persberichten	210	250	180

Deloitte.

Deloitte Accountants B.V.

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 28 MEI 2014

Wat heeft het gekost?

Programma 1 Burger en bestuur

Product (x € 1000)	Rekening 2012			Primitieve begroting 2013			Actuele begroting 2013			Rekening 2013			afwijking begroting - rekening
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	
Bestuursorganen	1.849	328	-1.521	1.368	0	-1.368	1.377	0	-1.377	1.248	49	-1.199	V 178
Juridische zaken	181	0	-181	173	0	-173	181	0	-181	194	1	-193	N -12
Communicatie	338	2	-337	290	0	-290	306	0	-306	286	0	-286	V 20
Documenten en verklaringen	353	149	-203	379	141	-237	379	141	-237	329	133	-196	V 41
Verkiezingen	41	0	-41	21	0	-21	21	0	-21	8	0	-8	V 14
Saldo baten en lasten	2.762	480	-2.282	2.231	141	-2.090	2.264	141	-2.123	2.065	183	-1.882	V 241
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0	15	15	15	15	15	15	
Resultaat	2.762	480	-2.282	2.231	141	-2.090	2.264	156	-2.108	2.065	198	-1.867	

Verklaring van verschillen

Bestuursorganen

Het voordeel ontstaat doordat minder wachtgeld aan voormalige bestuurders is uitbetaald dan verwacht en doordat de voorgenomen ontwikkeling van het Klantcontactcentrum (KCC) is getemporeerd.

Juridische zaken

In WOZ-zaken wordt in bezwaar- en beroepsprocedures steeds meer gebruik gemaakt van bureaus die professionele rechtsbijstand leveren. 2013 laat een forse toename daarin zien vanwege de toegenomen naamsbekendheid van deze bureaus. In bezwaar en beroep is bij gegrondverklaring vergoeding van de proceskosten en (bij beroepszaken) griffierechten verschuldigd.

De toename van het beroep op professionele rechtsbijstand was in 2012 al wel zichtbaar, maar niet in de mate waarin dit in 2013 is gebeurd. In 2013 is 54 keer een vergoeding toegekend voor een totaalbedrag van € 28.474.

Inmiddels hebben – naar verwachting – de bezwaar procedures op de WOZ-waarden hun “corrigerende” werking wel gedaan en is de inschatting dat in de komende jaren minder vergoedingen van proceskosten hoeven te worden toegekend.

Documenten en verklaringen

Reisdocumenten: De afname van paspoorten en ID kaarten was lager dan verwacht. Waarschijnlijk ligt hier een relatie met de economische crisis.

Rijbewijzen: Er zijn meer rijbewijzen afgenomen dan bij de begroting werd verwacht.

Burgerlijke stand: Er waren meer kosteloze huwelijken en er is minder getrouwd.

Overige: Op de overige kosten ontstaat een voordeel van k€ 15. De voornaamste oorzaak hiervan is dat er personele problemen zijn ontstaan in het wegwerken van de auditwerkzaamheden op het GBA. Inmiddels is gestart met een nieuwe externe auditor die de achterstanden in 2014 gaat wegwerken. Een overhevelingsverzoek van k€ 12 is daarvoor ingediend.

Verkiezingen

In 2013 zijn er geen verkiezingen geweest. Wel worden de kosten voor een verkiezing in de begroting opgenomen voor het geval er verkiezingen georganiseerd moeten worden.

Deloitte.

Deloitte Accountants B.V.

Voor identificatiedoeleinden.
Behorende bij controleverklaring
d.d. 8 MEI 2014

4.2 Veiligheid

Inhoud van het programma

Dit programma omvat de beleidsuitgangspunten voor de brandweezorg, rampenbestrijding, openbare orde en veiligheid, bijzondere wetten en APV.

Welke successen kunnen we melden?

- Volledige regionalisering van de brandweer op 1 januari 2014.
- Project Brandveilig Leven (brandveiligheidschecks) afgerond.
- Centralisering van de gemeentelijke kolom op 1 januari 2014.

Wat wilden we bereiken?

De volgende doelstellingen hadden we geformuleerd:

1. een in fysiek opzicht veilige gemeente die voorbereid is op branden, ongevallen en rampen;
2. de totstandkoming van een regionaal brandweerkorps in de regio Groningen per 1 januari 2014;
3. een voor al onze inwoners sociaal veilige leefomgeving met een minimum aan criminaliteit en overlast.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Doelstelling 1: Een in fysiek opzicht veilige gemeente die voorbereid is op branden, ongevallen en rampen

Activiteiten:

Bestrijden van branden en ongevallen:

Niet in alle maatgevende gevallen is de in de Wet Veiligheidsregio's genormeerde opkomsttijd behaald. Landelijk staat deze norm ter discussie. Nog meer brandweerkazernes bouwen en brandweervoertuigen stallen leidt niet tot een lager aantal slachtoffers bij brand. Er wordt derhalve meer ingezet op het voorkomen van branden als flankerend beleid. In het kader van het project Brandveilig Leven is bij een aantal inwoners in onze gemeente, dat zich vrijwillig heeft aangemeld, een brandveiligheidscheck uitgevoerd. Ook in de komende jaren zal het thema Brandveilig Leven hoog op de (politieke) agenda blijven staan om het aantal slachtoffers bij brand te voorkomen.

Adviseren op en verlenen van vergunningen

De brandweer heeft geadviseerd op aanvragen voor een omgevingsvergunning, gebruiksvergunningen verleend en gebruiksmeldingen in behandeling genomen. Alle gebruiksvergunningen en gebruiksmeldingen zijn periodiek gecontroleerd op naleving van de brandveiligheidseisen.

**VEILIGHEIDSREGIO
GRONINGEN**

Deloitte.

Deloitte Accountants B.V.

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring

d.d. 28 MEI 2014 26

Doelstelling 2: De totstandkoming van een regionaal brandweerkorps in de regio Groningen per 1 januari 2014.

Activiteiten:

Ontvlechting brandweer uit de gemeentelijke organisatie en opheffen en overdragen van de gemeentelijke brandweer aan de nieuwe Veiligheidsorganisatie:

Op 1 januari 2014 is de Veiligheidsregio Groningen een feit. Alle 23 gemeentelijke brandweerkorpsen zijn overgegaan in één nieuwe veiligheidsorganisatie, de Veiligheidsregio Groningen genaamd. De voorbereidingen daarvoor, de uitgevoerde nulmetingen, het visietraject, de contourennota, het organisatieplan, de medezeggenschap en de bestuurlijke besluitvorming is in anderhalf jaar tijd afgerond. Een prestatie van formaat. De organisatie staat er en het organiseren zelf is nu begonnen.

Doorontwikkeling Regionaal Crisisplan en implementatie regionaal evenementenbeleid:

Het Regionaal Crisisplan is in concept klaar en gereed voor bestuurlijke besluitvorming begin 2014.

Op 1 januari 2014 wordt gestart met een netwerkteam van adviseurs in de "koude fase" (voorbereiden en oefenen) en de expertteams voor de "warme fase" (in actie bij een ongeval of ramp) zijn per 1 maart 2014 operationeel. De implementatie van het regionaal op te stellen evenementenbeleid loopt volgens planning.

Doelstelling 3: Een voor al onze inwoners sociaal en veilige leefomgeving met een minimum aan criminaliteit en overlast

Activiteiten:

Het uitvoeren van preventieprojecten om (jeugd)criminaliteit te voorkomen

In een projectmatige aanpak geven we vorm aan criminaliteitspreventie en het terugdringen van overlast. Bij het project hangplekken zijn successen geboekt in Wehe-den Hoorn en Eenrum. Tijdens de Oudejaarsviering is de overlast flink teruggedrongen door vroegtijdig overleg met ketenpartners, dorpsbelangen en jeugd(sozen) in de verschillende dorpen.

Het voeren van regulier overleg met de politie

We voeren regelmatig overleg met de politie over actuele situaties en de vorderingen in de uitvoering van prioriteiten in het veiligheidsbeleid die de gemeente heeft vastgesteld. Mede hierdoor is het in onze gemeente relatief rustig.

Het uitvoeren van de Wet Tijdelijk Huisverbod

Er zijn in 2013 op grond van de Wet Tijdelijk Huisverbod geen huisverboden opgelegd in onze gemeente. Dit is een succesje, maar wil niet zeggen dat er geen huiselijk geweld is geweest. Wel hebben we hierdoor onze doelstelling in 2013 gehaald.

Samenwerking Veiligheidshuis Groningen

Het Veiligheidshuis valt onder de gemeente Groningen en is sinds 1 januari 2013 tevens coördinator van de nazorg ex-gedetineerden. Daarnaast werkt het Veiligheidshuis Groningen mee aan het realiseren van een veilige Hemelvaartsmarkt in Eenrum.

Onderzoeken nut en noodzaak hangplekken

In Eenrum is de hangplek aan de Aagstweg gerealiseerd en daardoor is de overlast afgenomen.

De hangplek in Leens is in 2013 naast de jeugdsoos gerealiseerd.

Tevens is nader onderzoek gedaan naar hangplekken in Zoutkamp en Ulrum.

Deloitte.

Deloitte Accountants B.V.

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 27 MEI 2014

Meting

Prestatie-indicatoren	resultaat 2012	streefwaarde 2013	resultaat 2013
-opkomsttijden brandweer	46%	80%	63%
-controle/handhaving gebruiksvergunningen/gebruiksmeldingen	100%	100%	100%
Kengetallen	resultaat 2012	prognose 2013	resultaat 2013
Brandweerinzetten blusgroep Wehe-den Hoorn	13	nvt	13
Hulpverleningsinzetten blusgroep Wehe-den Hoorn	14	nvt	8
Automatisch brandalarm blusgroep Wehe-den Hoorn	8	nvt	3
Brandweerinzetten blusgroep Zoutkamp	14	nvt	10
Hulpverleningsinzetten blusgroep Zoutkamp	22	nvt	12
Automatisch brandalarm blusgroep Zoutkamp	7	nvt	4

De prestatie-indicator van de opkomsttijd van de brandweer is niet beïnvloedbaar. De incidenten kunnen niet worden gepland.

Wat heeft het gekost?

Programma 2 Veiligheid

Product (x € 1000)	Rekening 2012			Primitieve begroting 2013			Actuele begroting 2013			Rekening 2013			afwijking begroting - rekening
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	
Brandweezorg en rampenbestrijding	974	36	-938	902	2	-900	925	2	-923	909	23	-886	V/37
Openbare orde en veiligheid	235	4	-231	255	5	-250	260	10	-250	234	6	-228	V/23
Saldo baten en lasten	1.209	40	-1.168	1.158	8	-1.150	1.185	12	-1.173	1.143	30	-1.114	V/59
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0	0	13	13	0	13	13	
Resultaat	1.209	40	-1.168	1.158	8	-1.150	1.185	25	-1.160	1.143	43	-1.101	

Verklaring van verschillen

Brandweezorg en rampenbestrijding

Pro-actie en brandpreventie:

De onderuitputting is ontstaan door een lagere afdracht regionale samenwerking, een lagere bijdrage aan de provincie en lagere kapitaallasten doordat er minder nieuwe investeringen hebben plaats gevonden.

Preparatie, nazorg en bedrijfsvoering:

De afdracht van de sociale lasten van november en december 2013 zou normaliter in de 1^e periode 2014 betaald worden, maar vanwege de regionalisering van de brandweer zijn deze ten laste gebracht van het budget 2013.

Openbare orde en veiligheid

De onderuitputting ontstaat doordat er minder is geïnvesteerd in 2013.

Deloitte.

Deloitte Accountants B.V.

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 22 MEI 2014

4.3 Verkeer en vervoer

Inhoud van het programma

Dit programma gaat over de zichtbare elementen in de openbare ruimte. Dit zijn de wegen, de bruggen, de vaarwegen, de beschoeiingen, de openbare verlichting en het groen. Dit programma bevat ook het onderdeel verkeers- en vervoersbeleid.

Voor alle bewoners in onze gemeente is het belangrijk dat hun dorp “op orde is”. Het is dan ook van groot belang om de openbare ruimte aantrekkelijk en vitaal weerbaar te maken en/of te houden. De openbare ruimte is nooit af en verandert continue. Dit verlangt een integrale aanpak. Het proces waarin integrale afstemming plaatsvindt tussen verschillende vakdisciplines, waarin relaties worden gelegd met diverse partijen en de bewoners/gebruikers, moet daarbij centraal staan. Het is altijd maatwerk om de openbare ruimte te verbeteren en te onderhouden.

Welke successen kunnen we melden?

- Eenrum; er is gestart met het verkeersveiliger maken van de Molenstraat/Havenstraat;
- Wehe-den Hoorn; rond de school zijn veiligheidsmaatregelen aangebracht;
- Roodehaan; er zijn verkeersveiligheidsmaatregelen doorgevoerd en er is nieuwe openbare verlichting aangebracht;
- N361; de werkzaamheden voor het verbeteren van de verkeersveiligheid N361 verlopen volgens plan;
- Wegen; de kwaliteit van de wegen in ons gebied neemt toe;
- Verlichting; de werkzaamheden voor het beheren van de openbare verlichting zijn succesvol aanbesteed;
- er is een mobiele digitale snelheidsindicator aangeschaft om de verkeersveiligheid te verbeteren.

Wat wilden we bereiken?

De volgende doelstellingen hadden we geformuleerd:

1. in 2020 streven we een daling van het aantal ziekenhuisgewonden als gevolg van verkeersongevallen en geen verkeersdoden;
2. de infrastructuur van wegen voldoet eind 2014 aan het normaal onderhoudsbeeld van het wegenbeheerplan 2010-2014;
3. de kwaliteit van de openbare verlichting verbeteren tot een moderne verlichtingsinstallatie in het jaar 2019;
4. de bebording in de gemeente voldoet eind 2019 aan een normaal onderhoudsbeeld;
5. de bruggen in de gemeente voldoen eind 2023 aan een normaal onderhoudsbeeld;
6. de beschoeiingen en kademuren voldoen eind 2023 aan een normaal onderhoudsbeeld;
7. het groen heeft ultimo 2014 een nette en verzorgde uitstraling, waardoor het een positieve invloed heeft op de leefomgeving.

Deloitte.

Deloitte Accountants B.V.

Voor identificatiedoeleinden.
Behoord bij controleverklaring
d.d. 28 MEI 2014

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Doelstelling 1: In 2020 is het streven om het jaarlijks aantal verkeersdoden op nul te hebben en een daling van het aantal ziekenhuisgewonden als gevolg van verkeersongevallen.

Activiteiten:

Uitvoeren van het meerjaren uitvoeringsprogramma 2011-2015 om het aantal verkeerslachtoffers te laten dalen

In 2013 zijn we er in geslaagd:

- voor de Molenstraat de maatregelen genoemd in het meerjaren uitvoeringsprogramma voor de kern Eenrum voor te bereiden. De maatregelen voor een duurzaam veilige inrichting worden meegenomen bij rioleringswerkzaamheden in 2014;
- de werkzaamheden aan de doorgaande weg voor de kern Roodehaan zijn in nauw overleg met de Provincie Groningen gerealiseerd;
- voor samenvoeging van de scholen in Wehe-den Hoorn zijn verkeersveiligheidsmaatregelen getroffen op de Warfhuisterweg en de Mernaweg.

Deelnemen aan overleg voor realisatie Fietspad Eenrum Baflo

In 2013 zijn, door overleg, nadere stappen gezet om te komen tot planvoorbereiding en uitvoering. Langs de Matthenesserweg wordt een vrijliggend fietspad aangelegd. Hiervoor zijn plannen afgestemd in samenwerking met de provincie Groningen, de Gemeente Winsum en de Nutsbedrijven. Verwacht wordt dat in 2015 kan worden begonnen met de uitvoering.

Deelnemen aan het overleg over aanpassingen aan de N361

Er zijn diverse deelprojecten: Alle projecten vallen onder de paraplu N361 veilig. Afgesproken is dat er onder deze paraplu wordt samengewerkt aan de fundamenteën van de verkeersveiligheid: Education, Engineering en Enforcement. Het project N361 Ranum-Mensingeweer is het meest gevorderd. Vooral rond de kruising Ranum wordt in 2014 begonnen met voorbereidende werkzaamheden.

Het deelproject Mensingeweer-Mennemeer is in voorbereiding. Hiervoor is onderzoek gedaan naar de verkeersstromen van landbouwverkeer. Het deelproject Menneweer-Lauwersoog is door de Provincie afgerond.

Daarnaast is de gemeente samen met Bedum, Winsum en de provincie Groningen in gesprek over een veilige en goede ontsluiting van en naar Groningen.

Deelnemen aan overleg Agrologistiek

In 2013 is deelgenomen aan het overleg over Agrologistiek. Er zijn diverse gesprekken met belangengroeperingen geweest. Op dit moment is de inventarisatie van de problematiek en de daarbij behorende oplossingsrichting nagenoeg afgerond. Niet alles zal direct kunnen worden gerealiseerd. Onze gemeente realiseert zich dat het om een meer-jaren-aanpak gaat. De oplossingsrichtingen worden betrokken bij de plannen voor de deelprojecten N361. De gemeente heeft in 2013 nauw samengewerkt met de partijen om te komen tot een Plan van aanpak.

Autoluw maken van de Trekweg Stort-Warfhuizen

In 2013 is overleg gevoerd over dit tracé. De Trekweg is te smal en onvoldoende sterk voor het huidige verkeer. Al eerder is er een ontsluitingsweg gerealiseerd vanaf de Klaarkampenweg naar een perceel aan de Trekweg. Tevens geldt een aslast-beperking en een breedtebeperking. Voor het deel Wehestertil tot en met 't Stort is de weg zover mogelijk autoluw gemaakt. Voor het deel Wehestertil-Warfhuizen is nog een gesprek noodzakelijk over de beperking van de brug. Het waterschap Noordelijk streeft het beheer over deze brug.

Deloitte.

Deloitte Accountants B.V.

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 20 MEI 2014

Doelstelling 2: De infrastructuur van wegen voldoet eind 2014 aan het normaal onderhoudsbeeld van het wegenbeheerplan 2010-2014

Activiteiten:

Jaarlijkse wegininspectie;

In het najaar 2013 is een visuele inspectie van de wegen uitgevoerd.

Uitvoeren van het beheer- en uitvoeringsplan wegen;

De werkzaamheden voor het beheer van de wegen zijn volgens plan uitgevoerd. Veelvuldig is er naar belanghebbenden gecommuniceerd via borden langs de weg, de Ommelander Courant en tijdens het spreekuur in het gemeentehuis. Via e-mailverkeer zijn diverse vragen beantwoord. Meldingen werden direct doorgestuurd naar de aannemer en daar verzameld. Nog meer dan in 2012 werd in 2013 binnen een kortere periode de werkzaamheden afgerond. Hierdoor werd de overlast voor onze bewoners zo veel mogelijk beperkt. Het jaar 2013 is geëvalueerd en de ervaringen worden gebruikt voor de uitvoering van de werkzaamheden in 2014.

Buiten het normaal onderhoud zijn onder andere asfaltwerkzaamheden uitgevoerd aan: de Breekweg en de Breeweelsterweg.

Opstellen van een voortgangsrapportage over het kwaliteitsniveau van de wegen

De wegininspectie geeft als resultaat dat de wegen er voor het overgrote deel goed tot zeer goed bij liggen. Het aandeel zeer goed en goed is ten opzichte van 2012 gestegen. Het kwaliteitsniveau, gespecificeerd naar de wegvakken, wordt betrokken bij de planvorming voor het jaar 2014 om de doelstelling in 2014 te behalen. Op dit moment liggen we ten aanzien van de doelstelling goed op koers.

Doelstelling 3: De kwaliteit van de openbare verlichting verbeteren tot een moderne verlichtingsinstallatie in het jaar 2019

Activiteiten:

Uitvoeren van het beheer- en uitvoeringsplan openbare verlichting

Om economisch doelmatig te blijven presteren in een steeds complexere economische omgeving is samenwerken een absolute must. Om slagvaardig te kunnen beheren is het nodig om te verbinden, vaardigheden te combineren, kosten te reduceren en/of risico's te delen. Er is hiervoor samenwerking gezocht met twee provincies en 25 gemeenten. De samenwerking met genoemde partijen heeft ertoe geleid dat de gezamenlijke aanbesteding van het beheer in 2013 succesvol is afgerond. In september 2013 is gestart met de voorbereidende werkzaamheden voor 2014.

Opstellen van een voortgangsrapportage over het kwaliteitsniveau van de openbare verlichting

Totaal bevinden zich in onze gemeente ca. 2500 lichtmasten. In 2010 was het percentage versleten lichtmasten 33%. Dit percentage is in 2013 gedaald tot minder dan 12%.

Een van de vervangingen is te Roodehaan. Hier kon werk met werk worden gemaakt in samenwerking met de provincie Groningen.

Deloitte.

Deloitte Accountants B.V.

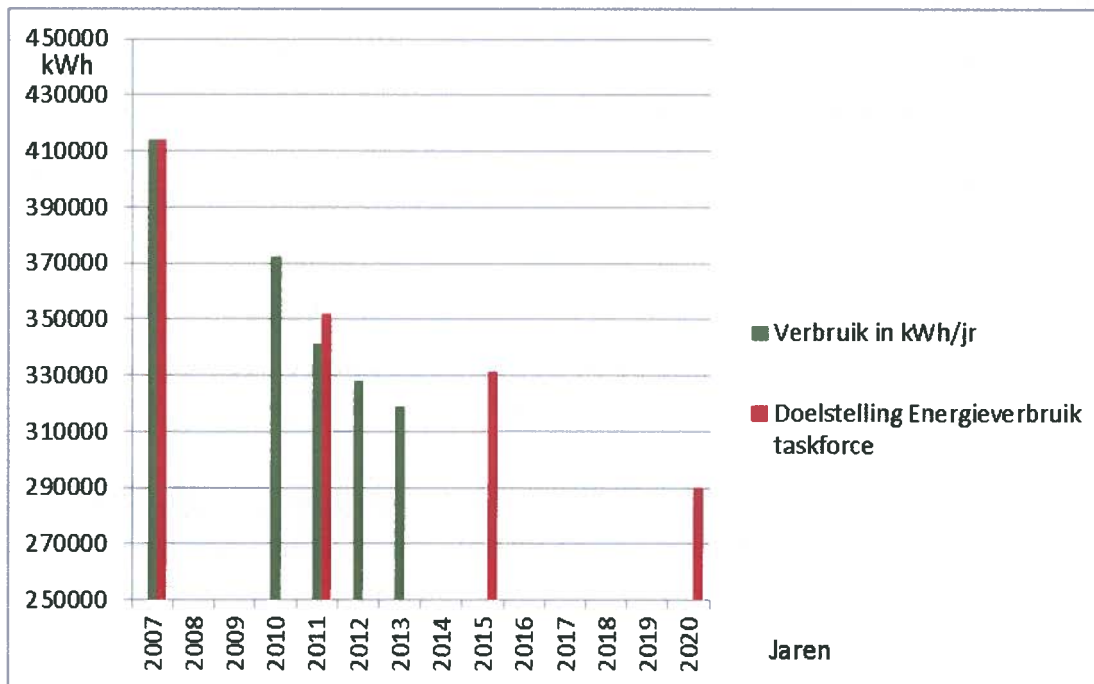
Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 20 MEI 2014

Door het toepassen van andere armaturen wordt de lichthinder beperkt

Opstellen van een rapportage over energieverbruik ten aanzien van doelstellingen Taskforce-verlichting

Als beleidsuitgangspunt is aangegeven dat we willen voldoen aan de doelstellingen die voormalig minister Cramer heeft gesteld. Dit houdt in dat we, ten opzichte van 2007 in 2015 een reductie van 20% en in 2020 van 30%, op het energieverbruik moeten hebben gerealiseerd. We liggen, voor de openbare verlichting, goed op koers door betere armaturen en lichtbronnen toe te passen. Kinderen zijn bij schoolbezoek aan ons gemeentehuis gewezen op nieuwe technieken zoals LED-lichtbronnen.

Uit de tabel blijkt dat we gaan van 410.000 kWh in 2007 naar 320.000 in 2013. Een besparing van 90.000 kWh is circa € 15.000,-

Doelstelling 4: De bebording in de gemeente voldoet eind 2019 aan een normaal onderhoudsbeeld

Activiteiten:

In 2013 hebben we de bebording onderhouden op basis van het beheerplan om eind 2019 te kunnen voldoen aan een normaal onderhoudsbeeld (classificatie "normaal" is in het verleden vastgesteld door de raad). De uitvoering is zo veel mogelijk in het regulier onderhoud meegenomen.

Deloitte

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 20 MEI 2014

Doelstelling 5: De beschoeiingen, steigers en kademuren in de gemeente voldoen eind 2023 aan een normaal onderhoudsbeeld

Activiteiten:

Opstellen van adviezen over de dekking van de benodigde middelen

In het Beleidsplan van 2012 is uitgegaan van een planperiode tot 2019. Dit is later verruimd naar eind 2023 en als gevolg van bezuinigingen bijgesteld naar eind 2034. Onderzocht is, dat verruiming van deze periode weliswaar meer risico met zich meebrengt, maar verantwoord is. Op basis van het uitvoeringsplan is in 2013 klein onderhoud uitgevoerd.

Doelstelling 6: De bruggen in de gemeente voldoen eind 2023 aan een normaal onderhoudsbeeld

Activiteiten:

Opstellen van adviezen over de dekking van de benodigde middelen

In het Beleidsplan van 2012 is uitgegaan van een planperiode tot 2019. Dit is later verruimd naar eind 2023 en als gevolg van bezuinigingen bijgesteld naar eind 2034. Onderzocht is, dat verruiming van deze periode weliswaar meer risico met zich meebrengt, maar verantwoord is. Op basis van het uitvoeringsplan is in 2013 klein onderhoud uitgevoerd.

Doelstelling 7: Het groen heeft ultimo 2014 een nette en verzorgde uitstraling, waardoor het een positieve invloed heeft op de leefomgeving

Activiteiten:

- Zoveel mogelijk eenvoudig onderhoudswerkzaamheden uitbesteden aan Ability;
- bezuiniging op manuren;
- arbeidsintensief openbaar groen omvormen naar arbeidsextensief;
- verkoop overhoekjes groen;
- efficiënter om gaan met de beschikbare middelen;
- adoptie groen.

Zoveel mogelijk eenvoudig onderhoudswerk uitbesteden aan Ability

Eenvoudige onderhoudswerkzaamheden als schoffelen, bijmaaien, lichtsnoeiwerk worden door Ability uitgevoerd. Daarbuiten wordt op basis van offerte groot onderhoud aan beplantingen bij Ability weggezet.

Bezuiniging op manuren

Door op een procesmatige manier naar het werk te kijken zijn we altijd bezig met efficiëntie. Bijvoorbeeld door het verwijderen van de eerste en/of tweede rij heesters langs paden en sportvelden hoeft niet jaarlijks bij gesnoeid te worden. Door het tijdig dunnen van bomen en heesters en het niet terug spuiten van snippers wordt op manuren bespaard.

Arbeidsintensief openbaar groen omvormen naar arbeidsextensief groen

In 2013 zijn in Ulrum, Leens, Wehe den Hoorn, Eenrum, en Lauwersoog stukken groen omgevormd.

Verkoop "overhoekjes" groen

Verkoop van overhoekjes levert eenmalige inkomsten op. In 2013 ging het om een bedrag van € 75.500,-.

Efficiënter om te gaan met de beschikbare middelen

Sinds 2012 werkt de buitendienst met logboeken. Hierin wordt dagelijks de bijzonderheden van de uitgevoerde werkzaamheden bijgehouden. De uitgevoerde werkzaamheden kunnen vergeleken worden met de planning. Dreigt de planning niet gehaald te worden, dan is de reden inzichtelijk en kunnen er tijdig maatregelen worden genomen.

Deloitte.

Deloitte Accountants B.V.

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 20 mei 2014

Adoptie groen

Het in onderhoud geven van stukken groen aan bewoners. Hieraan zijn wel voorwaarden verbonden; bijvoorbeeld dat het stuk een openbaar karakter moet houden. In 2013 zijn tien stukken in adoptie gegeven.

Meting

Effect indicatoren	resultaat 2012	streefwaarde 2013	Resultaat 2013
Kwaliteit Asfaltverhardingen Wegbeheer Kwaliteit Klinkerverhardingen Wegbeheer Ontwikkeling verkeersslachtoffers Ontwikkeling verkeersoverlast Kwaliteit openbare verlichting Kwaliteit bebording Kwaliteit Beschoeiingen/steigers & kademuren kwaliteit Bruggen	Achterst. OH Achterst. OH licht dalend inzichtelijk achterst.oh inzichtelijk inzichtelijk inzichtelijk	verbeterd verbeterd Licht dalend inzichtelijk achterst.gehalveerd inzichtelijk inzichtelijk inzichtelijk	Verbeterd Verbeterd Licht dalend. inzichtelijk achterst. gehalveerd inzichtelijk inzichtelijk inzichtelijk
Prestatie indicatoren	resultaat 2012	streefwaarde 2013	Resultaat 2013
Perc. asfaltwegen zeer slecht/slecht Perc. Klinkerwegen zeer slecht / slecht Perc. technisch versleten lichtmasten/armaturen	10 % 2 % 12 %	0% 0% 13%	4,8% 3,8% 11%

Wat heeft het gekost ?

Programma 3 Verkeer en Vervoer

Product (x € 1000)	Rekening 2012			Primitieve begroting 2013			Actuele begroting 2013			Rekening 2013			afwijking begroting - rekening
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	
Wegen	2.064	13	-2.050	2.804	10	-2.793	2.840	10	-2.829	2.212	24	-2.188	V 642
Groenvoorzieningen	1.278	18	-1.260	1.511	1	-1.511	1.530	1	-1.530	1.511	27	-1.484	V 46
Bruggen	95	0	-95	93	0	-93	93	0	-93	93	0	-93	V 0
Watersportvoorzieningen	231	14	-217	226	4	-222	237	4	-233	219	3	-215	V 18
Saldo baten en lasten	3.668	45	-3.622	4.634	15	-4.619	4.700	15	-4.685	4.034	54	-3.980	V 706
Toevoeging reserves	5		-5	145		-145	145		-145	145		-145	
Onttrekking reserves		0	0		700	700		728	728		728	728	
Resultaat	3.673	45	-3.627	4.779	-685	-4.064	4.845	743	-4.102	4.179	782	-3.397	

Verklaring van verschillen

Wegen

Planmatig onderhoud:

De onderschrijding van k€ 105 wordt voornamelijk veroorzaakt doordat een aantal investeringen zijn uitgesteld c.q. getemporeerd. Dit zijn:

- het niet in uitvoering nemen van de geplande investering van k€ 265 voor een aanpassing van de Wierde i.v.m. voortgang kavelverkoop Leens Oost;
- het niet in uitvoering nemen van de geplande investering van k€ 100 van de Wehesterbrug i.v.m. voortgang in het overleg met het Waterschap;
- het niet uitvoeren van geplande investering van k€ 50 van de Trekweg vanwege een bezwaarprocedure.

Deloitte.

Deloitte Accountants B.V.

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 30 MEI 2014

4.4 Economische zaken, landbouw en visserij, recreatie en toerisme

Inhoud van het programma

Dit programma geeft inzicht in de gemeentelijke bijdrage aan de versterking van de lokale economie, in het bijzonder de private sectoren van landbouw, visserij, recreatie, toerisme en overige bedrijvigheid.

Welke successen kunnen we melden?

- Realisatie Beleidsplan Recreatie en Toerisme
- Realisatie van de Marrenmarkt
- Oplevering van het Haven Informatie Punt (HIP)
- Oplevering van het winkelcentrum in Leens

Wat wilden we bereiken?

De volgende doelstellingen hadden we geformuleerd:

1. het aanbod van werkgelegenheid blijft gehandhaafd;
2. duurzaam ondernemersklimaat;
3. waarborgen van informatievoorziening naar de toerist;
4. versterken van de recreatieve en toeristische voorziening.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Doelstelling 1: Het aanbod van werkgelegenheid blijft gehandhaafd

Activiteiten:

Om deze doelstelling te bereiken is meegewerkt aan diverse projecten waarmee de economie in de gemeente is versterkt. Onder andere binnen de projecten: PROLoog, winkelhuis en Provinciale toeristische projecten (kiek over Diek, Waddenwandelen) wordt gestreefd naar een versterking van de werkgelegenheid. Daarnaast hebben ook de werkzaamheden ten behoeve van onderstaande doelstelling bijgedragen aan de economische vitaliteit en de werkgelegenheid.

Doelstelling 2: Duurzaam ondernemersklimaat

Activiteiten:

Bedrijvenpark De Marne

In 2013 is in samenwerking met Rho adviseurs voor leefruimte (planologisch adviesbureau, voorheen Buro Vijn) een start gemaakt met het opstellen van een nieuw ontwikkelingskader voor het bedrijvenpark De Marne. Het proces bestaat uit twee onderdelen, namelijk het opstellen van een toekomstvisie voor het bedrijvenpark en het uitwerken van de toekomstvisie in een nieuw bestemmingsplan met nieuwe beeldkwaliteitseisen. De toekomstvisie zit in de afrondende fase. De ontwikkelingsmogelijkheden en wenselijke uitgangspunten ten aanzien van het bedrijvenpark zijn verkend.

Deloitte.

Deloitte Accountants B.V.

Voor identificatiedoeleinden.

Behorend bij controleverklaring

d.d. 20 MEI 2014 36

N361

In de begroting 2013 is een gemeentelijke bijdrage aan de Provincie geraamd in verband met de reconstructie van de N361 ter grootte van k€ 560 in de veronderstelling dat de gemeentelijke bijdrage in 2013 zou worden betaald. De reconstructie van een deel van de N361 is nog niet gestart waardoor er nog geen betaling heeft plaats gevonden. Middels een voorstel tot bestemming van het resultaat wordt de verplichting van k€ 560 daarom gestort in een bestemde reserve.

Gladheidbestrijding

Op het budget gladheidsbestrijding is geld overgehouden door de zachte winter in het 2^e halfjaar 2013.

Infrastructurele werken

De post infrastructuurle werken is bedoeld voor het omvormen van arbeidsintensief naar arbeidsextensief, waardoor op termijn op manuren kan worden bezuinigd. In 2013 is een deel van het budget gereserveerd voor herstructurering van de openbare ruimte en kon niet worden uitgegeven aan de omvorming van groen. Voor de herstructurering van de openbare ruimte is in de loop van 2013 alsnog een begrotingswijziging toegekend door de raad. Door deze begrotingswijziging is het budget weer volledig beschikbaar gekomen voor de omvorming van groen. De uitvoering hiervan kon echter niet meer in 2013 plaatsvinden maar zal in 2014 worden opgepakt. Hiervoor is een overheveling aangevraagd.

Groenvoorziening

Het verschil wordt grotendeels veroorzaakt door lagere toerekening van de indirecte kosten.

Bruggen

Geen bijzonderheden.

Watersportvoorzieningen

Geen bijzonderheden.

Bij deze verkenning is de kennis van onze gemeente en andere belanghebbenden (bewoners, ondernemers, dorpsbelangen e.a.) betrokken. Het opstellen van een nieuw bestemmingsplan met nieuwe beeldkwaliteitseisen vormt het tweede deel van het proces. Nadat de toekomstvisie is vastgesteld wordt daarmee gestart in 2014. Het doel is dat de raad aan het eind van het traject een bestemmingsplan kan vaststellen dat op een goede wijze uitvoering geeft aan het gemeentelijk beleid. De plannen dienen maatschappelijk breed gedragen te worden om een goede basis te vormen voor het toetsen van bouwplannen en initiatieven. Het plan moet tevens flexibiliteit in zich hebben om veranderingen in de marktsituatie op te kunnen vangen.

Bedrijfsbezoeken:

Door de burgemeester en de coördinator Economische Zaken Recreatie en Toerisme (EZRT) zijn ook in 2013 bezoeken aan bedrijven gebracht. Door de ondernemers worden deze bezoeken erg op prijs gesteld. Het verlaagt de drempel om in contact te komen met onze gemeente.

Daarnaast is de coördinator Economische Zaken Recreatie en Toerisme vaak 'in het veld' en belegt veel afspraken bij de ondernemers op hun bedrijf.

Ondernemersloket en versterken ondernemersplatform/netwerk:

In 2013 is de coördinator EZRT aangesteld. Er zijn veel contacten aangehaald in het eerste jaar met name in de toeristische sector. Ook is sterk ingezet op het samenwerken van ondernemers. Zo is door de coördinator de Marrenmarkt in het winkelcentrum in Leens geïnitieerd. Dit is een pilot-markt van een maand waarbij 12 tot 15 winkeliers hun waren verkochten in de drie winkelunits die leegstaan aan de Hoofdstraat van Leens. Dit was zeer succesvol. Als navolging daarop wordt in mei 2014 "Het Winkelhuis" gerealiseerd.

De rol van de coördinator EZRT is die van aanjager en bemiddelaar. In dit traject worden de overige ondernemers en winkeliers betrokken en ingelicht alsook dorpsbelang Leens. Met het ondernemersnetwerk en de diverse ondernemersverenigingen zijn wij regelmatig in overleg om afstemming en versterking te bewerkstelligen.

In het kader van de komende herindeling en het uitbreiden van het professionele netwerk heeft de afdeling EZRT ook contacten gelegd met Buro Eemsdelta/EZ, de bedrijvencontactenfunctionaris van de gemeente Groningen en de afdeling Economische Zaken van de Provincie. Dit geldt ook voor contacten met de afdelingen recreatie en toerisme van de provincie en de noordelijke gemeenten. Als laatste onderhoudt de afdeling regelmatig contact met de afdeling PROloog in het kader van afstemming en coördinatie van alle ontwikkelingen.

Balans in de toeristische sector:

Het project Balans in de toeristische sector is afgerond. Er zijn binnen dit project concrete afspraken gemaakt over de hoogte van de toeristenbelasting. In 2013 is het Beleidsplan Recreatie en Toerisme opgesteld waarin de ingrediënten zijn verwoord waaraan gewerkt gaat worden om de recreatie en toerisme een impuls te geven. Doel is om meer toeristen naar onze gemeente te krijgen die langer blijven en meer besteden. Samen met de ondernemers wordt de regiomarketing opgepakt. De regiomarketing heeft hierbij als doel om de Waddenregio positieve bekendheid te geven om zo extra bezoekers te trekken.

Doelstelling 3: Informatievoorziening naar de toerist

Activiteiten:

Voornemen om de bijdrage aan de VVV Lauwersland te beëindigen:

De dienstverleningsovereenkomst met de VVV Lauwersland is beëindigd. Vervolgens zijn de diverse mogelijkheden voor de toeristische informatievoorzieningen onderzocht. We doen dit in samenwerking met Winsum en Bedum. Belangrijk uitgangspunt is dat de nieuwe organisatie gedragen moet worden door ondernemers. Onze gemeente is trekker geweest in dit proces. Dit heeft geresulteerd dat eind 2013 de stichting Promotie Waddenland is opgericht. Deloitte Accountants B.V.

Doelstelling 4: Versterken recreatieve en toeristische voorzieningen

Activiteiten:

Opstellen recreatie en toerisme plan

Het beleidsplan Recreatie en Toerisme is in september 2013 vastgesteld. Dit plan is in samenwerking met de ondernemers opgesteld. Ook bij de uitvoering worden de ondernemers nauw betrokken.

Fietsknooppuntensysteem

Een fietsknooppuntennetwerk: Men fietst een route door de bordjes te volgen van het ene genummerde knooppunt naar het andere genummerde knooppunt. Op elk knooppunt staat een informatiepaneel met een overzichtskaart. Met behulp van dit systeem kan de toerist/recreant zelf een route samenstellen. De toerist/recreant bepaalt op welk knooppunt hij/zij wil beginnen en stippelt op internet of via een gekochte kaart een route uit. Dit is nu gerealiseerd. Ook de provinciale aanbesteding voor het onderhoud van de bewegwijzeringsborden is afgerond.

Waddenwandelen:

In 2013 is het project Waddenwandelen afgerond. De routes zijn vastgelegd en ook de bebording is gereed. Provinciaal wordt onderzocht hoe het beheer en onderhoud provinciaal gerealiseerd kan worden. De provincie heeft het voorstel gedaan om een Routebureau (soort Marrekritte) op te zetten. Wij zijn voor één jaar akkoord gegaan met het voorstel maar hebben een aantal kritische kanttekeningen meegegeven voor 2014. In de loop van 2014 zullen wij opnieuw besluiten of we aan dit project een vervolg zullen geven.

Meting

Effect-indicatoren	Resultaat 2012	Streefwaarde 2013	Resultaat 2013
- Nieuwe inschrijvingen Kvk	33	50	40
- Faillissementen	0	0	0
Kengetallen	Resultaat 2012	Prognose 2013	Resultaat 2013
- Aantal overnachtingen (aanslag toeristenbelasting)	225.000	250.000	210.000
- Werkgelegenheidscijfers	3790	3790	3740
- Bedrijfsbezoeken	10	10	15
- Inschrijvingen Kamer van Koophandel	689	700	836

Het verschil in aantallen inschrijvingen in de Kvk (Kamer van Koophandel) is te verklaren doordat er in 2013 ook scholen, stichtingen, verenigingen en beheer bv's worden ingeschreven in het register.

Wat heeft het gekost?

Programma 4 Economische zaken, landbouw en visserij, recreatie en toerisme

Product (x € 1000)	Rekening 2012			Primitieve begroting 2013			Actuele begroting 2013			Rekening 2013			afwijking begroting - rekening
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	
EZRT, beleid en beheer	353	11	-342	360	7	-352	369	7	-361	340	4	-336	V25
Saldo baten en lasten	353	11	-342	360	7	-352	369	7	-361	340	4	-336	V25
Toevoeging reserves	0		0	0		0	0		0	0		0	
Onttrekking reserves		28			28			51			51		
Resultaat	353	39	-314	360	35	-324	369	58	-310	340	55	-285	

Verklaring van verschillen

EZRT, beleid en beheer

Geen bijzonderheden te melden.

Deloitte.

Deloitte Accountants B.V.

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring

d.d. 28 MEI 2014 38

4.5 Jeugd

Inhoud van het programma

Dit programma omvat alle lokale voorzieningen voor de jeugd van 0 tot 23 jaar op grond van de wettelijke taken en de lokale gemeentelijke beleidsuitgangspunten. De gemeente heeft diverse ondersteunende taken bij het opvoeden en opgroeien van jeugdigen. Ook heeft de gemeente een wettelijke verplichting om huisvesting voor het onderwijs te bieden en in stand te houden.

Maatschappelijke ontwikkeling

- In het afgelopen jaar is er veel werk verzet om te komen tot één doelfonds waarin het gehele sociale domein een plek heeft en waar mogelijk de bijbehorende visie, uitvoering en financiële stromen gezamenlijk worden vastgelegd en uitgevoerd. In 2014 zal dit verder vorm worden gegeven.
- Er is een visie geformuleerd en vastgesteld: een gezamenlijk vertrekpunt voor de BMW gemeenten voor de taken die gedecentraliseerd worden op het sociale domein.
- Een aantal jaren geleden is begonnen vorm te geven aan een andere manier van werken. In het afgelopen jaar heeft dit meer body gekregen, aan de hand van de kantelingsgedachte en de eigen kracht van onze inwoners. De gemeente probeert langzaamaan meer los te laten en inwoners te ondersteunen en te faciliteren bij het overnemen van initiatieven. Deze ontwikkeling is voelbaar in het gehele sociale domein.

Welke successen kunnen we melden?

- Het Regionaal Transitiearrangement, waarin afspraken zijn gemaakt tussen gemeenten en instellingen over het bieden van continuïteit van jeugdzorg, is vastgesteld.

Wat wilden we bereiken?

1. zorgen voor aantrekkelijke jongerencentra en andere initiatieven die jongeren stimuleren om elkaar te ontmoeten, zichzelf te ontplooiën en te participeren in de samenleving;
2. jeugdigen tot 23 jaar en hun ouders kunnen rekenen op opvoedings- en opgroei-ondersteuning wanneer zij daar behoefte aan hebben;
3. jeugdigen in de leeftijd 0 tot 23 jaar volgen onderwijs in kwalitatief goede gebouwen en kunnen eventueel aanspraak maken op leerlingenvervoer;
4. bij 2- tot 4-jarigen worden onderwijsachterstanden vroegtijdig gesignaleerd en teruggedrongen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Doelstelling 1: Zorgen voor aantrekkelijke jongerencentra en andere initiatieven die jongeren stimuleren om elkaar te ontmoeten, zichzelf te ontplooiën en te participeren in de samenleving

Activiteiten:

Uitvoering project Jongeren aan Zet:

Het project is in 2013 uitgevoerd volgens plan. Binnen het project is onder andere aandacht voor werving van (nieuwe) vrijwilligers, scholing en deskundigheidsbevordering van jonge vrijwilligers, versterken van sociale structuren in dorpskernen en voor een maatschappelijke kosten- en batenanalyse van de jeugdvoorzieningen.

Deloitte.

Deloitte Accountants B.V.

Voor identificatiedoeleinden.
Behoren bij controleverklaring
d.d. 13 MEI 2014

Nieuwbouw jeugdsoos Eenrum:

In 2013 zijn verschillende fondsen benaderd voor een bijdrage aan de bouw van de nieuw te bouwen jeugdsoos. Aan het einde van 2013 was deze bouwbegroting nog niet sluitend. De verwachting is dat dit in het begin van 2014 wel lukt.

Subsidiëring jeugdsozen:

In 2013 hebben de jeugdsozen –net als voorgaande jaren– een subsidie ontvangen voor hun activiteiten, conform de subsidieverordeningen.

Doelstelling 2: Jeugdigen tot 23 jaar en hun ouders kunnen rekenen op opvoedings- en opgroeiondersteuning wanneer zij daar behoefte aan hebben

Activiteiten:

Het groeimodel CJG verder uitwerken en verbinding met decentralisatie jeugdzorg leggen:

Het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) is in regioverband opgezet. De regio bestaat uit de gemeenten Bedum, Winsum, Eemsmond en De Marne. Het Centrum voor Jeugd en Gezin is een laagdrempelige plek waar ouders en kinderen terecht kunnen met allerlei vragen over opvoeden en opgroeien.

Het CJG is ingericht als netwerkorganisatie tussen de kernpartners Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst (GGD), Algemeen Maatschappelijk Werk (AMW), jongerenwerk, MEE-Groningen en Bureau Jeugdzorg. Als samenwerkingsverband is het CJG nog steeds in ontwikkeling. Een belangrijk onderdeel van deze ontwikkeling is het vormgeven van de transformatiegedachte die is geformuleerd in het samenwerkingsconvenant, het ontzorgen en normaliseren van opvoedproblemen. In 2013 zijn verdere stappen gezet om werkwijze te implementeren. Een voorbeeld hiervan is het succesvol organiseren van twee werkconferenties voor zorgverleners en vrijwilligers.

Daarnaast zijn voorbereidingen getroffen voor de decentralisatie van de jeugdzorg. Samen met alle Groninger gemeenten is een programmaorganisatie opgericht. Het Regionaal Transitiearrangement (RTA) waarin afspraken staan over hoe gemeenten en instellingen de continuïteit van zorg garanderen in de overgangsperiode 2015-2018 en dat door de raad is vastgesteld, is een belangrijke tastbare uitkomst hiervan.

Uitvoering van de verwijsindex en monitoren van de voortgang:

De verwijsindex Zorg voor Jeugd Groningen (ZvJG) is het signaleringssysteem dat gebruikt wordt door organisaties die de backoffice van het CJG vormen. Het dient om risicojongeren in beeld te brengen en om versnippering in de zorgketen tegen te gaan. In 2013 heeft er een onderzoek plaats gevonden naar het gebruik van ZvJG. Met de uitvoering van de aanbevelingen van dit onderzoek is een start gemaakt, en dit zal in 2014 verder worden uitgevoerd.

Deelname aan het Waddenmodel:

Het Waddenmodel is een structurele samenwerkingsrelatie tussen gemeenten in Noord-Groningen om een sluitende aanpak van jongeren naar onderwijs en werk te realiseren. In het kader van het Waddenmodel wordt de aanpak van voortijdig schoolverlaten uitgevoerd. De leerplichtambtenaar, de RMC-medewerkers en medewerkers van de sociale dienst geven hier uitvoering aan. Voor het schooljaar 2012-2013 zijn de exacte resultaten nog niet bekend, maar in het schooljaar 2011-2012 is het aantal voortijdig schoolverlaters op het laagste niveau in zes jaar tijd. De verwachting is dat het aantal in 2012-2013 in onze gemeente ongeveer gelijk blijft.

Deloitte.

Deloitte Accountants B.V.

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring 40
d.d. 28 MEI 2014

Doelstelling 3: Jeugdigen in de leeftijd 0 tot 23 jaar volgen onderwijs in kwalitatief goede gebouwen en kunnen eventueel aanspraak maken op leerlingenvervoer

Activiteiten:

Uitvoering geven aan het leerlingenvervoer:

In 2013 is conform de verordening en de recht/doelmatigheids richtlijnen uitvoering gegeven aan het leerlingenvervoer. Het aantal leerlingen dat gebruik heeft gemaakt van het vervoer is vergelijkbaar met de voorgaande jaren.

Beschikbaar stellen van locaties voor de peuterspeelzaal en handhaving Wet Kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen:

De gemeente subsidieert Stichting Peuterspeelzaalwerk De Marne voor de huisvesting, personeelslasten en organisatiekosten. In lijn met het Woon & Leefbaarheidsplan willen we zo veel mogelijk functies clusteren. De huisvesting van peuterspeelzalen bij scholen is meegenomen in het Integraal Huisvestingsplan (IHP). In 2013 zijn er weer een aantal wetswijzigingen geweest in de Wet Kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen. Het handavingsbeleid wordt hier op aangepast.

Uitvoering onderhoud schoolgebouwen voor het basisonderwijs conform het huisvestingsprogramma:

In 2013 is het Integraal Huisvestingsplan (IHP) vastgesteld door de raad. Samen met schoolbesturen en besturen van kindorganisaties wilde de gemeente antwoord op de vraag: 'Op welke manier kunnen wij ervoor zorgen dat wij binnen onze gemeente goede, kwalitatieve kindvoorzieningen kunnen blijven bieden aan onze inwoners op de korte, middellange en lange termijn? In 2013 zijn we tevens begonnen om uitvoering te geven aan het IHP, waaronder het starten van een haalbaarheidsonderzoek naar een geïntegreerd kindcentrum in Leens.

Onderhoudswerkzaamheden aan scholen zijn conform het huisvestingprogramma uitgevoerd.

Doelstelling 4: Bij 2- tot 4-jarigen worden onderwijsachterstanden vroegtijdig gesignaleerd en teruggedrongen

Activiteiten:

Ondersteuning van het Peuterspeelzaalwerk in De Marne:

Onze gemeente ondersteunt Stichting Peuterspeelzaalwerk De Marne middels een subsidie voor algemene zaken (als exploitatie, kosten personeel etc.), bijdrage huurkosten, bijdrage zorgstructuur en de intern begeleider. Op dit moment zijn de groepen peuters niet groter dan 14 en staat er op alle groepen een gekwalificeerde leidster.

Continueren VVE aanbod:

In 2013 is het VVE derde dagdeel bij Stichting Peuterspeelzaalwerk De Marne gecontinueerd, volgens het beleid dat samen met de gemeenten Bedum en Winsum is vastgesteld. Het VVE dagdeel is in 2012 geëvalueerd en verbeterpunten zijn opgepakt. De toeleiding door de GGD is nader bekeken en scherp gesteld, zodat de juiste kinderen (die baat hebben bij VVE) op het dagdeel VVE terecht komen. Ook zijn in 2013 rapporten verschenen vanuit de Inspectie van het Onderwijs over de kwaliteit van VVE in gemeenten. Voor onze gemeente geldt dat er veel dingen goed gaan, maar ook een aantal verbeterpunten te noemen zijn. Verbetering is bijvoorbeeld mogelijk op het gebied van de doorgaande leerlijn, dus de afstemming tussen voorschoolse voorzieningen en basisscholen. Daarom zijn we in 2013 weer met de basisscholen om tafel gegaan om de verbeterpunten op te pakken. Afspraken worden bestuurlijk afgestemd op de Lokaal Educatieve Agenda (LEA).

Tot slot is eind 2013 besloten om het dagdeel VVE vanaf 2014 uit te breiden met nog een dagdeel. De positieve effecten van VVE kunnen zo versterkt worden.

Deloitte.

Deloitte Accountants B.V.

Voor identificatiedoeleinden.
Behoort bij controleverklaring

d.d. 28 MEI 2014 41

Meting

Effect-indicatoren	resultaat 2012	streefwaarde 2013	resultaat 2013
Betreft schooljaar>>>	2011/2012	2012/2013	2012/2013
Leerlingenvervoer aanbieden zoals bij wet verplicht is (open einde regeling); aantal vervoerde leerlingen	51	80	73
Percentage doelgroepkinderen dat deelneemt aan Voor-Vroegschoolse educatie (VVE)	52%	50%	64%
Kengetallen	resultaat 2012	streefwaarde 2013	resultaat 2013
Aantal jeugdsozen (incl. 1 JOP)	6		6
Aantal basisscholen totaal	12		11
Scholen voor openbaar onderwijs	7		6
Scholen voor bijzonder onderwijs	5		5
Aantal scholen voor voortgezet onderwijs	1		1
Gastouders	Ong. 40		34
Kinderdagverblijf	4		4
Buitenschoolse opvang	4		3
Aantal peuterspeelzalen	7		7
Aantal inlooppunten CJG	2		2

Wat heeft het gekost?

Programma 5 Jeugd

Product (x € 1000)	Rekening 2012			Primitieve begroting 2013			Actuele begroting 2013			Rekening 2013			afwijking begroting - rekening
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	
Opvoeden en opgroeien	489	18	-471	485	42	-443	501	43	-459	474	70	-403	V55
Scholing en werk	1.013	17	-996	920	5	-915	1.026	15	-1.011	962	66	-896	V115
Vrije tijdsvoorzieningen	467	140	-327	312	63	-250	386	132	-254	335	215	-120	V133
Saldo baten en lasten	1.969	174	-1.795	1.717	110	-1.607	1.913	190	-1.723	1.771	352	-1.419	V304
Toevoeging reserves	83		-83	0		0	202		-202	202		-202	
Onttrekking reserves		102	102		0	0		250	250		250	250	
Resultaat	2.052	276	-1.776	1.717	110	-1.607	2.115	440	-1.675	1.973	602	-1.371	

Verklaring van verschillen

Opvoeden en opgroeien

De subsidiering van de kinderopvang kent ogenschijnlijk een onderuitputting. Echter dit jaar heeft eenmalig de ontvangst plaats gevonden van achterstallige huuropbrengst.

Scholing en werk

De onderuitputting wordt voornamelijk bij huisvesting basisonderwijs veroorzaakt. In 2013 is besloten tot de bouw van de peuterspeelzaal in Wehe-den Hoorn bij het Hoogholtje. In 2013 is tevens begonnen met de bouw, maar de oplevering en afrekening heeft nog niet plaatsgevonden.

De investeringskosten worden op begrotingsbasis gedekt door de reserve Afwaardering IHP 2013-2018. Deze vrijval uit de reserve heeft plaatsgevonden, alleen de last is nog niet gerealiseerd.

Hiervoor is een budgetoverheveling aangevraagd.

Vrije tijdsvoorziening

De onderuitputting wordt veroorzaakt door het Project Integrale zorgstructuur en OGGZ BMW. Deze budgetten zijn bestemd voor kosten samenwerking OGGZ gemeenten Bedum, Winsum, Eemsmond en De Marne op het gebied van Integrale Zorgstructuren. Het betreft een subsidie van de centrumgemeente Groningen waarover verantwoording moet worden afgelegd. De einddatum van het project ligt in 2013. Begin 2014 zal een eindafrekening worden opgesteld waarbij de overdracht van het budget moet worden terugbetaald. In beide gevallen is een overhevelingsverzoek ingediend.

Deloitte
Deloitte Accountants B.V.

4.6 Sport, kunst en cultuur

6.A Sport

Inhoud van het programma

Dit programma heeft betrekking op het initiëren en het in stand houden van voorzieningen op het gebied van sport. Deze voorzieningen vindt de gemeente met name belangrijk voor de maatschappelijke participatie, de leefbaarheid binnen de dorpen en de ontwikkeling van de inwoners op het gebied van sport. Dit geldt voor zowel de actieve als passieve deelname aan sportactiviteiten.

Welke successen kunnen we melden?

- er is een start gemaakt met de privatisering van het zwembad ;
- de kleedkamers van VV Eenrum zijn gerenoveerd;
- er was een divers aanbod van sport-/beweegactiviteiten;
- het tenniscomplex in Eenrum is geprivatiseerd.

Wat wilden we bereiken?

Het programma kent de volgende doelstellingen:

1. faciliteren en stimuleren van actieve deelname aan sport- en beweegactiviteiten;
2. stimuleren en ondersteunen van breedtesportactiviteiten;
3. handhaven van het aantal sportaccommodaties en de kwaliteit ervan, mits voldoende draagvlak en draagkracht.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Doelstelling : Faciliteren en stimuleren van actieve deelname aan sport- en beweegactiviteiten

Activiteiten

In het kader van de sport-/beweegactiviteiten NASB hebben o.a de volgende activiteiten plaatsgevonden in samenwerking met scholen en verenigingen: schooltennis, schoolschaatsen, schoolvolleybal afsluitend met volleybalclinic door Lycurgus Groningen, cursus in Balans (65+-ers), Beweegwijzer De Marne voor ouderen, waterfun, vakantieactiviteiten en clinic ATB.

Doelstelling 2: Stimuleren en ondersteunen van breedtesportactiviteiten

Activiteiten

Voor het opzetten van Sportdorp Ulrum en het project Denken en Doen via de Nederlandse Bridge Bond zijn geen externe middelen beschikbaar gesteld.

Het onderzoek naar de exploitatie van het zwembad geeft voldoende handvatten voor een wijziging in het beheer en de exploitatie. De voorbereidingen voor omvorming naar privaat beheer van het zwembad is opgestart.

Deloitte.

Deloitte Accountants B.V.

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring

d.d. 20 MEI 2014 43

Doelstelling 3: Handhaven van het aantal sportaccommodaties en de kwaliteit ervan, mits voldoende draagvlak en draagkracht

Activiteiten

De tennisbanen van Eenrum zijn overgedragen, Kloosterburen volgt in het eerste kwartaal 2014 en Ulrum in de loop van 2014.

Uit periodiek extern onderzoek blijkt dat de kwaliteit van de voetbalvelden in het algemeen goed is.

Meting

Kengetallen	resultaat 2012	streefwaarde 2013	resultaat 2013
Sportverenigingen:			
- aangesloten bij een bond	33	32	32
- niet aangesloten	15	15	15
Gem.accommodaties: (sportvelden, gymlokalen, tennisbanen)	23	23	23
- complex voor voetbal	5	5	5
- idem tennis	3	3	3
- gymlokalen/sporthal	7	7	7
- zwembad	1	1	1
- divers t.b.v. buitensport	20	20	20

Wat heeft het gekost?

Programma 6 Sport, Kunst en Cultuur

Product (x € 1000)	Rekening 2012			Primitieve begroting 2013			Actuele begroting 2013			Rekening 2013			afwijking begroting - rekening
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	
Sport	922	89	-833	814	86	-728	1.126	171	-955	1.137	174	-963	N -8
Kunst en cultuur	436	0	-436	444	70	-374	549	92	-456	551	91	-459	N -3
Saldo baten en lasten	1.358	89	-1.269	1.258	156	-1.102	1.675	263	-1.411	1.688	266	-1.422	N -11
Toevoeging reserves	25		-25	0		0	49		-49	49		-49	
Onttrekking reserves		83	83		0	0		263	263		263	263	
Resultaat	1.383	172	-1.211	1.258	156	-1.102	1.724	526	-1.197	1.737	529	-1.208	

Verklaring van verschillen

Sport

Ijsbaan Leens

Het budget is bestemd voor de realisering van een kantine/berging op de ijsbaan in Leens.

Het bestuur heeft inmiddels een aanvraag om vergunning ingediend. Er moet een planologische aanpassing plaatsvinden. Zodra deze is afgerond kan met de realisatie worden begonnen. Verwacht wordt dat dit in 2014 plaatsvindt.

Nationaal Actieplan Sport en Bewegen (NASB)

Deze stimuleringsregeling is gestopt per 31 december 2013. Door een verlate start, het uitvallen van activiteiten en lagere activiteitskosten resteert er nog een bedrag.

Ter aanvulling op de middelen in verband met de 'buurtsport coach' wordt voorgesteld om het niet-benutte deel van de NASB aan te wenden voor bekostiging van de activiteiten in de periode 2014-2016.

Deloitte.

Deloitte Accountants B.V.

Voor identificatiedoeleinden.
Behorende bij controleverklaring
d.d. 15 MEI 2014

6B Kunst en Cultuur

Inhoud van het programma

Dit programma heeft betrekking op het initiëren en het in stand houden van voorzieningen op het gebied van kunst en cultuur en sociaal-culturele voorzieningen. Deze voorzieningen vindt de gemeente met name belangrijk voor de maatschappelijke participatie, de leefbaarheid binnen de dorpen en de ontwikkeling van de inwoners op het gebied van cultuur. Dit geldt voor zowel de actieve als passieve deelname aan cultuur-activiteiten.

Maatschappelijke ontwikkeling

- In het afgelopen jaar is er veel werk verzet om te komen tot één doelfonds waarin het gehele sociale domein een plek heeft en waar mogelijk de bijbehorende visie, uitvoering en financiële stromen gezamenlijk vast te leggen en uit te voeren. In 2014 zal dit verder vorm worden gegeven.
- Er is een visie geformuleerd en vastgesteld, een gezamenlijk vertrekpunt voor de BMW gemeenten voor de taken die gedecentraliseerd worden op het sociale domein.
- Een aantal jaren geleden is begonnen vorm te geven aan een andere manier van werken. In het afgelopen jaar heeft dit meer body gekregen, aan de hand van de kantelingsgedachte en de eigen kracht van onze inwoners. De gemeente probeert langzaam meer los te laten en inwoners te ondersteunen en faciliteren bij het overnemen van initiatieven. Deze ontwikkeling is voelbaar in het gehele sociale domein.

Welke successen kunnen we melden?

- Begeleiden van start werkzaamheden werkgroep kunst en cultuur.

Wat wilden we bereiken?

De volgende doelstellingen hadden we geformuleerd:

- het versterken van het culturele karakter van onze gemeente en het bevorderen van sociale samenhang en leefbaarheid in dorpen door (sociaal)cultureel aanbod;
- het bieden van een goede bibliotheekvoorziening.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Doelstelling 1: Het versterken van het culturele karakter van De Marne en het bevorderen van de sociale samenhang en leefbaarheid in dorpen door sociaal cultureel aanbod

Activiteiten

Subsidiëren van instellingen en activiteiten: Diverse organisaties op het gebied van kunst en cultuur, sociaal cultureel en muziekonderwijs hebben conform de subsidieverordening en de visie van het Woon en Leefbaarheidsplan in 2013 een (incidentele dan wel structurele) subsidie ontvangen voor de organisatie van activiteiten in onze gemeente of voor activiteiten gericht op inwoners van onze gemeente.

Doelstelling 2: Het bieden van een goede bibliotheekvoorziening

Activiteiten

Aanbieden van een goede bibliotheekvoorziening:

In 2013 is conform de afspraken uitvoering gegeven aan de dienstverlening van de Bibliotheekwerk geschiedt op basis van Budget Contract Financiering.

Deloitte.

Deloitte Accountants B.V.

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 21 JUNI 2014

Meting

Kengetallen	resultaat 2012	raming 2013	resultaat 2013
Centrale bibliotheek	1	1	1
Muziek-, zang-, en toneelverenigingen	25	25	25
Volksdansgroepen	4	4	4
Galerieën	10	10	10
Bezoekerscentra/natuur-doe-centrum	3	3	3
Musea	7	7	7
Openbare tuinen	7	7	7
Culturele Centra	3	3	3

Wat heeft het gekost?

Programma 6 Sport, Kunst en Cultuur

Product (x € 1000)	Rekening 2012			Primitieve begroting 2013			Actuele begroting 2013			Rekening 2013			afwijking begroting - rekening
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	
Sport	922	89	-833	814	86	-728	1.126	171	-955	1.137	174	-963	N-8
Kunst en cultuur	436	0	-436	444	70	-374	549	92	-456	551	91	-459	N-3
Saldo baten en lasten	1.358	89	-1.269	1.258	156	-1.102	1.675	263	-1.411	1.688	266	-1.422	N-11
Toevoeging reserves	25		-25	0		0	49		-49	49		-49	
Onttrekking reserves		83	83		0	0		263	263		263	263	
Resultaat	1.383	172	-1.211	1.258	156	-1.102	1.724	526	-1.197	1.737	529	-1.208	

Verklaring van verschillen

Kunst en cultuur

Geen bijzonderheden.

Deloitte.

Deloitte Accountants B.V.

Voor identificatiedoeleinden.
Behorend bij controleverklaring
d.d. 20 MEI 2014

4.7 Sociale zaken en Werk

Inhoud van het programma

Dit programma betreft de ondersteuning van burgers die niet zelfstandig kunnen voorzien in de noodzakelijke kosten van het levensonderhoud, de re-integratie van die burgers richting de arbeidsmarkt en de inburgering van oud- en nieuwkomers.

Welke successen kunnen we melden?

- De basis op orde. De samenvoeging van Sociale Zaken en Werk van drie gemeenten bracht aan het licht dat er verschillende applicaties werden gebruikt voor de uitvoering van het werk. Voor drie gemeenten waren dat er meer dan tien. In 2013 hebben we ingezet om alle werkzaamheden en processen op te nemen in één applicatie namelijk Civision Samenlevingszaken. Een kernteam van medewerkers heeft aan dit project gewerkt gedurende het jaar 2013.
- De stijging van de WWB was door de economische recessie niet meer tegen te gaan. Echter, de verhouding tot de rest van Nederland is zodanig dat de uitgaven grotendeels blijven passen in de door het rijk beschikbaar gestelde budgetten.
- De grote opgave voor ons werkgebied ligt niet op het terrein van werk, maar op het terrein van leefbaarheid en vitaliteit. Op dat terrein worden in het kader van het project Meedoen en in samenwerking met andere instellingen projecten ontwikkeld.
- Voor de vier gemeenten BMWE is gezamenlijk nieuw minimabeleid ontwikkeld. Dat is in december in een oriënterende gezamenlijke bijeenkomst met vertegenwoordigers van de vier raden besproken. Na vaststelling in de raden geeft dit minimabeleid de kaders voor de uitvoering in vier gemeenten.

Wat wilden we bereiken?

De volgende doelstellingen wilden we bereiken:

1. het totale bestand gemeentelijke uitkeringsgerechtigden (WWB/IOAW/IOAZ/BZ) blijft stabiel;
2. het volume van de doelgroep niet-werkende werkzoekenden ten opzichte van de beroepsbevolking is in de BMW-gemeenten 1 % lager vergeleken met de andere gemeenten in de arbeidsmarktregio Groningen;
3. 80% van de nieuwe uitkeringsgerechtigden hebben binnen vijf werkdagen een werk-intake en een uitkeringsintake en weten aan welke activiteiten zij deelnemen;
4. van de uitkeringsgerechtigden, waarvan is geschat dat zij binnen twee jaar uitstromen naar regulier werk, neemt 95% deel aan een re-integratie traject;
5. uitkeringsgerechtigden die binnen een ½ jaar kunnen uitstromen naar regulier werk worden geholpen op het Werkplein;
6. uitkeringsgerechtigden die tussen een ½ jaar en twee jaar kunnen uitstromen naar regulier werk volgen een traject bij werkgevers of in de gezamenlijke werkleeromgeving van Werkplein/Ability;
7. 50% van de uitkeringsgerechtigden met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt leveren hun tegenprestatie door maatschappelijk actief te zijn;
8. alle burgers met een inkomen tot 110% van het sociaal minimum worden benaderd om gebruik te maken van inkomensondersteunende voorzieningen.

Deloitte.

Deloitte Accountants B.V.

Voor identificatiedoeleinden.

Behorend bij controleverklaring 47

d.d. 28 MEI 2014

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Doelstelling 1: Het bestand blijft stabiel

Dat is helaas niet gelukt. In 2012 en ook het eerste kwartaal van 2013 leek het erop dat de economische recessie niet zou leiden tot grote stijging van het uitkeringsbestand. Helaas bleek het tij niet meer te keren en is ook het bijstandsbestand van de BMW-gemeenten gestegen. Tot negatieve financiële consequenties heeft dat niet geleid, omdat de gemeenten in de pas lopen met de landelijke ontwikkelingen en het landelijk verdeelmodel hierop is aangepast.

Doelstelling 2: Doelgroep NWW is 1% lager dan in de rest van de arbeidsmarktregio.

Ultimo 2013 was de doelgroep NWW (Niet-Werkende Werkzoekende) landelijk 9,7% ten opzichte van de beroepsbevolking. Eind 2012 was dat nog 7,3%.

In de arbeidsmarktregio Groningen, dat is provincie Groningen en Noord-Drenthe, bedroeg het percentage ultimo 2013 12,1% tegen een percentage van 9,5% eind 2012.

Zowel landelijk als regionaal is er over geheel 2013 sprake van een significante stijging van de doelgroep NWW. De gevolgen van de recessie komt in deze cijfers sterk tot uiting.

Voor de gemeenten Bedum, De Marne en Winsum bedroegen de percentages over 2012 respectievelijk 6,2%, 8% en 7,2%.

Op 31 december 2012 waren deze percentages respectievelijk gestegen naar 7,6%, 9% en 8,1%.

De BMW-gemeenten zitten met dit aandeel zelfs nog ruim onder het landelijk gemiddelde van 9,7% en vergeleken met de arbeidsmarktregio meer dan 3% lager.

De NWW-doelgroep zijn alle werkzoekenden met een WW-uitkering en een bijstandsuitkering die een arbeidsverplichting hebben.

Doelstelling 3: 80% van de aanvragers heeft binnen vijf werkdagen duidelijkheid

De wettelijke termijn voor de afhandeling van aanvragen om bijstand is acht weken (56 dagen). Vanaf vier weken heeft een aanvrager om algemene bijstand recht op een voorschot. Het is zaak om in elk geval binnen 28 dagen een aanvraag om een uitkering te hebben afgehandeld.

We streven ernaar om zo snel mogelijk zo veel mogelijk aanvragers duidelijkheid te geven. Deze doelstelling is zeer ambitieus. In onze managementinformatie kunnen we wel de gemiddelde looptijd van 100% van alle aanvragen genereren, maar niet of een deel van de aanvragers binnen vijf werkdagen is afgehandeld.

Van de 296 aanvragers om een WWB-uitkering is de gemiddelde looptijd van de afhandeling zes werkdagen.

We durven wel van de aanname uit te gaan dat als de 100% dicht bij de vijf werkdagen ligt dat mag worden aangenomen dat 80% binnen vijf werkdagen duidelijkheid heeft gekregen.

Doelstelling 4: re-integratietraject voor ieder die binnen twee jaar naar regulier werk kan

In 2013 zijn we begonnen met invulling te geven aan een vertaling van Werk aan de Winkel in de dienstverlening op Werkplein en in de samenwerking met Ability en andere instellingen.

Op het Werkplein Noord-Groningen wordt iedereen, naast alle aanvragen om uitkeringen en andere vormen van dienstverlening, geholpen voor rechtstreekse bemiddeling naar werk. Hierin wordt ook nauw samengewerkt met Werkplein Eemsdelta onder meer via de gezamenlijke projecten in het kader van de Provinciale Versnellingsagenda en de aanpak Jeugdwerkloosheid.

Deloitte
Deloitte Accountants B.V.

Inmiddels is op het Werkplein een Jongerenloket geopend.

Als er meer nodig is dan directe bemiddeling vindt aanmelding plaats bij het Test- en Trainingscentrum (TTC) in Wehe (samenwerking Ability en Werkplein).

Bij het TTC is de focus gericht op regulier werk. Het resultaat is dat van de 69 aangemelde deelnemers dit in 50% in 2013 heeft geleid tot uitstroom c.q. beëindiging van de uitkering.

Binnen het TTC duren de trajecten 13 weken.

Duurt het langer dan wordt de deelnemer geplaatst op een werkervaringsplaats. Het liefst plaatsen wij deelnemers bij een reguliere werkgever. Als dat niet lukt wordt de deelnemer binnen Ability of één van de andere werkervaringsprojecten geplaatst.

Op deze manier begeleiden we alle deelnemers op korte of langere termijn naar regulier werk.

Doelstelling 5: klanten met grotere afstand tot arbeidsmarkt zijn maatschappelijk actief

Een andere vertaling van Werk aan de Winkel die we in gang hebben gezet betreft de dienstverlening in het kader van het domein Leefbaarheid. Er zijn verschillende definities van leefbaarheid te geven, maar wat wordt beoogd is dat iedereen zoveel mogelijk deelneemt en betrokken is bij de samenleving. Samen met de verschillende organisaties binnen het BMWE-werkgebied, die vrijwilligerswerk organiseren, wordt hieraan invulling gegeven.

Daarnaast wordt samen met andere instelling en organisaties gewerkt aan een Pact voor Samenredzaamheid. We hebben elkaar hard nodig om de grote maatschappelijke opgaven van de samenleving vorm te geven. De verantwoordelijkheid hiervoor komt voor een belangrijk deel bij de gemeente te liggen.

NB: Er komt een uitgebreid jaarverslag WWB 2013, er zullen aparte jaarverslagen worden gepubliceerd van het Regionaal Meld- en Coördinatiepunt (RMC) Noord-Groningen (betreft Voortijdig Schoolverlaten), Sociale Recherche Noord & Oost-Groningen en Leerplicht BMW.

Meting

Effect-indicatoren	Resultaat 2012	streefwaarde 2013	resultaat 2013
- groei uitkeringsbestand	0%	0 %	10,8%
- cliënten die bemiddelbaar zijn	60%	66%	66%
Prestatie-indicatoren	Resultaat 2012	streefwaarde 2013	resultaat 2013
- Doorlooptijd aanvraag - toekenning	4 weken	1 week	6 dagen
- Doorlooptijd aanvraag - traject	4 weken	1 week	6 dagen
- Inzet werkleer- en scholingsinstrumenten	75 %	66 %	66%
Kengetallen	resultaat 2012	prognose 2013	resultaat 2013
- Cliënten in de WWB	203	202	225
- Plaatsingen vanuit WWB-uitkering in regulier werk	25	25	37
- Bijz. bijstand chronisch zieken gehandicapten	128	150	99
- Toekenningen participatiefonds	145	150	118
- Toekenningen langdurigheidtoeslag	114	150	108
- Toekenningen computerregeling	2	10	7
- Tegemoetkoming scholieren VO	10	25	7
- Cliënten in schuldhulpverlening			
<i>Budgetbeheerregeling</i>	86	100	85
<i>Crisissituaties</i>	5	8	1
<i>Spreekuurbezoek</i>	201	250	108
<i>Afgifte WSNP-verklaringen</i>	8	15	11
<i>Deelname OGGZ-overleg</i>	16	25	6

Wat heeft het gekost?

Programma 7 Sociale zaken en Werk

Product (x € 1000)	Rekening 2012			Primitieve begroting 2013			Actuele begroting 2013			Rekening 2013			afwijking begroting - rekening
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	
Inkomensvoorzieningen	3.757	3.461	-296	3.951	3.327	-625	4.120	3.608	-512	4.141	3.654	-487	V 25
Reïntegratie	3.001	2.750	-251	2.564	2.341	-223	2.574	2.255	-319	2.641	2.377	-263	V 56
Inburgering	40	20	-20	9	9	0	9	9	0	41	16	-25	N -25
Ondersteuning	807	75	-731	392	54	-338	474	54	-420	379	15	-364	V 56
Saldo baten en lasten	7.604	6.306	-1.299	6.916	5.731	-1.185	7.177	5.927	-1.250	7.201	6.063	-1.139	V 111
Toevoeging reserves	42		-42	72		-72	72		-72	72		-72	
Onttrekking reserves		0	0		0	0		0	0		0	0	
Resultaat	7.646	6.306	-1.341	6.988	5.731	-1.257	7.249	5.927	-1.322	7.273	6.063	-1.211	

Verklaring van verschillen

De afwijkingen op de verschillende producten tussen de rekening en de begroting zijn minimaal. Per saldo ontstaat een voordeel van k€ 111.

Deloitte.

Deloitte Accountants B.V.

Voor identificatiedoeleinden.

Behorend bij controleverklaring

i.d. ... 50